

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI és TÁRSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Savodba Testvérak könyvkereskedése, hóvá a lap szemléltetését illető minden közlemény, valamint hirdetések s előfizetési díjak is küldendőek.	Megjelenik a lap Minden Szerdán. Kéziratok nem adatkak vissza.	FELELŐS SZERKESZTŐ: Dr. FEJÉRY ANTAI, Csiksz.	Nyitási díjak: soronként 40 filléért közöltetnek. Egyes lap ára 20 fillér.	Előfizetési ár: Egész évre 8 kor. (Külföldre) 12 kor. Félévre 4 kor. Negyedévre 3 kor. Hirdetési díjak a legolcsóbban számítatnak
--	--	---	---	--

30%-os Pótadó.*)

Ha általános haladás korszakában, midőn már nem elégünk meg azzal sem, amit óceink fényűzésnek, pazarlásnak, fölösleges dolognak tartottak, lehetetlen csodálkozás nélkül megállani a komoly szemlélőnek, lehetetlen nem kérdezni, vajon hová vezet ez?

Azonban hiába kérdési feleletet nem kap rá. Egy kicsinytől mosolylyal kifizetik. Igazán elmondhatjuk a mai korról, hogy könnyelmű, pazarló gyermeke az okos, számító és körültekintő múltnak. Ezerek romjain kacagva pompáz az új nemzedék. Nincs szív, nincs könyörület. A daroczban járó kiganyolják, ha még olyan bölcs is. Ma a látszat minden. Ha szép ruhát van, fellépései őr és elegáns — ki törődik szívvel? A társadalomnak igényei vannak. Ez ellen nincs appelláció. A haladás szemlema ma már nem könyörög, hanem parancsol. Királyokat győzt le — mit neki a kis emberek.

Egyszerűség, testvériség ellen hiába küzdött a hatalmas gazdaszer. Egyszerűség jelszavát hiába hangoztatta a maradiság. Pusztulnia kellett, feljött a nap s a sötétség eloszlott. Az új világszínre lépnek a szerepek a kezdetek fölmúlta a világ. Ez nem jó, az nem jó, el vele, szebbet, jobbat kell teremteni.

Csizma helyett jött a cipő, fagygyú tyertya helyett a villany világítás, a döcögős fatengelyű szekert felváltotta a ruganyos gummikerektől, a lassan haladó lovat a gyorsvonat, az automobil. A művészetté vált főzés mesterség ezer meg ezerféleleket igyekszik kielégíteni a finyásá lett emberiség. A kátyús, sáros, járdátlan utak, simán töltött kőutak, aszfalt, gyalogjárók helyettesítik. Ez emberiség ma már nem szívesen lakik kunyhóban. Fényes paloták emelkednek stb. stb.

Ki volna ma már oly bátor, hogy ezzel ellentétbe helyezze magát a múlt előnyeirel beszéljen. Szóhoz sem engednék juttani.

Ezek után a miket itt rövidesen felsoroltam. Látnak azt is, hogy mennyire kifejlődött a szépség. Rend, csíny, tisztaság az a jelszó. Morál, lélek számba sem jöhet. Különség, minden. Ennek hódol ma az emberiség.

És a mily mértékben megkívánja a társadalom az egyestől. Hogy legyen elég a haladás követelményének — ép oly, sőt fokozottabban mértékben parancsolja azt a társadalom egyes kisebb megkülönböztethető köreinek: a városoknak.

*) Előterjeszté a polgármester a f. hó 7-én tartandó képviselőtestületi gyűlésen.

Ha széttekintünk Magyarország városain, ezeknél is azt látjuk, hogy még sem lehet ismerni a mai várost például az 50 évvel ezelőtti városban. Egészen átalakult. A szűk, sáros, piszkos, alacsony házikós utcák helyén ma széles, sima, fényes, emeltes házakkal szegélyezett utak szeltek. A mit nem bírt megteremteni az egyes, megtette a köz.

Mert és itt bátran elmerem mondani, hogy nincs Magyarországon talán egyetlen egy város, sőt község sem, mely a közérdekért áldozatot ne hozna, vagyis közérdek adóval ne járjálónk. Csak Marosvásárhelyt említem hol 100%-nál magasabb, Kézdivásárhely, hol 42%, Csikmadfalva, hol 100%, Kászonyfalva, hol 41%-os közérdekű pótadót fizetnek az adófizetők.

És itt látjuk győzedelmeskedni a közérdeket az egyéni hatalom és érdek felett. Századunk legnagyobb érdeme a közérdek diadal maskodása. Ha hibás is a haladás kora sokban ez előtt az érdek előtt meg kell, hogy hajljon mindenki.

A közérdek előtt meg kell hajolni, minden egyéni érdeknek és pedig különösen akkor, ha az a közérdek nem gyilkolja meg az okszerű szükségesség egyéni érdeket. Ha ezen túl meggyagyzolás és indokolatlan.

Ha azonban csak megfékezni törekszik a kapzsi egoizmust, akkor szép és nemes hivatása van. — Egymástért vagyunk teremtve. — Ezen közérdek volt megteremtője annak is, a mit ma adózáznak nevez és a mitől meg ma is retteg az emberiség. Pedig nincs miért.

Az egyes ember azokhoz a jókhoz képest, melyekben az állam részei, nagyon keveset áldoz a sajátjából. Az a biztonság, az a kényelem, a melyet élvezünk egyenkint mindnyáunk állami után, százszoros kamattal annak, a mit fizetünk egyenként s a mit adónak neveznek. Az adó nem oly gyűlöletes valami. Gyűlölet csak akkor lesz, ha oly kezébe kerül, a kik a helyett, hogy minket boldogítanak vele, oktalan célokra, idegen érdekekre pazarolják. Az az adó azonban, mely célszerűen felhasználás, csak javunkat mozditja elő, okos ember előtt soha sem utálatos.

Csikszereda városa oly annyira el van maradva a többi városokkal szemben, hogy némi haladásra feltétlenül szüksége van, de szerencsétlen anyagi és más körülményei nem engedik, hogy saját erejéből haladjon. Ránk urm bagytag nagy örökséget elődeink. A lakosság egymásra van utalva. Remélem, hogy az a lakosság, mely élvezni van hivatva a város fejlődése által nyújtott előnyöket, nem lesz olyan szűkkelül maga magával szemben, hogy meg ne hozzon egy ideiglenes áldozatot a közérdek a városnak érdekében.

Nem lesz olyan nagy ez az áldozat és azért remélem, hogy a képviselő testület elfogadja és megszavazza a 30%-os közérdekű adót, melyet a következőkben részletezek.

Mindenek előtt azonban szükségesnek tartom ismertetni azt, hogy mennyi állami adót fizet Csikszereda város közérdege, a mely után a közérdek adót kivetni lehet.

Csikszereda város 1902. évi állami egyenes adó kimutatása:

1. Földadó 10534 kor. 2. Házberadó 443098 kor. 3. Házostályadó 238920 kor. 4. I. osztályú kereseti adó 2008 kor. 5. II. osztályú kereseti adó 1174130 kor. 7. IV. osztályú kereseti adó 348 kor. 8. Nyilvános számadásra kötelezett vállalatok 603334 kor. 9. Töke kamata adó 73977 kor. Összesen 3089393 kor. Ezen összeg után a 30%-os közérdekű adó lenne 9208 korona 18 fillér.

E pótadóra a következő okokból van szükség:

I. Van a városnak a vármegyénél 25000 korona kölcsön adóssága. Ez után fizetni kell évenkint 1500 korona 6%-os kamatot. Azt hiszem minden adósságot egyszer törleszteni kell.

Különösen kell akkor, ha a fizetésre, illetve törlesztésre felszólítottunk a bitelhez. Tehát gondoskodni kell a törlesztésről. Ezt én a következőképp gondolom elérhetőnek:

A folyó évtől kezdve 11 évig minden évben fizetnünk törlesztésben 2000 koronát s a még fennmaradó összeg kamatait, utóbbi összeg minden esztendőben 120 koronával csökkenni. A 12-dik évben a még fennmaradó 3000 koronát egy összegben megfizetve, 12 év után, tehát 1914-ben egy fillér adósságunk se maradjon. A 9000 koronát kitevő 30%-os pótadóból tehát 2000 koronát. Erre a célra használunk föl.

A városnak van egy drága pénzen megvásárolt piacterület, de hogy ebből piac legyen, szükséges azt piac területét alkalmassá tenni, részint kiszélesíteni, részint töltés és földmunka által. Erre is fordítanánk évenkint 2000 koronát.

A város fejlődése megkívánja, hogy tisztasága, gyalogjárói legyenek. Jelenleg egyes telkek fekvése olyan, hogy szinte a le-

hetelenséggel határoz jól építkezni. Ferdén fekvőnek az utcára ki s a ki építeni akar, úgy jár, mint például Dávid István polgártársunk. Háza félfarcokba lesz s nem hogy szépítőn a várost, hanem eltorzítja.

Ennek mind a telkek rossz fekvése az oka, tehát szükség van arra, hogy az ilyen csúnyan fekvő telkek, részint a tulajdonos áldozatkészségére, részint a város hozzájárulása által, kiszélesítés segítségével rendbe, szabályos alakba hozassunk addig is, a mig nem késő, vagyis meg be nem építettek. Akkor már sokkal több költségre és sokkal több nehézségre kerül a rendezés és szinte lehetetlen is. A város egy-némely helyein, különösen tavasszal, hóolvadáskor és nyáron valóságosan megbotránkozik az ember. Ilyen a Hutter-szállója és a szomszédos telkek előtti utcázás. Békanyálas, undok, piszkos az a hely ilyenkor s nem lehet segíteni rajta addig, míg a viznek és szennyének leveztelő csatornája nincs. Ezen kérdéssel kapcsolatban felvettem a járda kérdését is, a melyet egy kis jóakarral szintén meglehetne valóítani. Erre a két együttes célra áldoznánk évenként 9000 koronát. A még fennmaradó 3000 koronára vonatkozólag a következő tervem van. Ezt igazán félve terjesztem elő, mert kevés ember nem fog félreérteni. Azt mondja már a példabeszéd is: "olcsó busznak hig a leve." Ez igaz is. Így vagyunk mi a tisztviselői állásokkal is. Ott van az adóhivatali pénztárnoki állás. A ki csak egy kicsit foglalkozott a kérdéssel, a ki ismeri, kinek csak halvány sejtése van arról: mi az a városi adóhivatal, be fogja látni, hogy arra a munkára melyet ott kell végezni ember kell, még pedig ügyes, szakképzett ember. A mai világban sokkal könnyebb állás kvalifikációhoz vannak kötve a pénztárnoknál. Kéddig talán elég volt a tisztia, becsületes jellem, sőt bizony még eddig nem volt elég, nagyon rég volt az a mikor elég volt. Szakképzett ember pedig nem akad a mai világban, ki 1000 korona fizetésért, pláne nyugdíj nélkül lekötse magát egy oly felelősséggel járó állásra mint a pénztárnoki; nem akad ember, szakképzett, munkabíró ki 100 korona évi fizetésért ellenőrn legyen egy városi adó, házi és árva pénztárnál. Ezért volt annyira baj a múltban és ezért fog még több lenni, ha idejében nem segítünk a dolgon.

Ezért e tekintetben is áldozatot kell hozni. Erre a célra a következők számítás szerint 1000 koronát fordítanánk.

A pénztárnok mostani fizetése lakbérrel együtt 1100 korona, jövőre adnánk 1400 korona fizetést és 200 korona lakbérrel, a mi 500 korona

pen nem szociálisizmus, hanem kommunizmus. De ha látjuk, hogy egy országban nem növekedett az ugynevezett szociáldemokrata párt oly erősen, mint Németországban, be kell azt is ismer-nünk, hogy sehol sem tette meg ezen mozgalmal szemben az állam, illetőleg a törvényhozás úgy a kötelességet, mint éppen Poroszországban, mert a szociálpolitikai törvények, különösen pedig a munkás és betegsegélyező pénztárak, a balcsot és az aggaág elleni biztosítások létesítése oly példa, melyet előbb-utóbb Európának minden állama többé-kevésbé, természetesen képességeinek korlátain belül, de teljesíteni fog. Mert azél és hullám lassan, de következtelen, mintegy észrevétlenül oda terelik, oda kényszerítik az emberiséget.

A szociálistikus törekvésekben kétségki-vül sok jó van, de sok veszedelmeknek csirája is rejlik. A szociálistikus eszmék minden önálló gondolkodású, akaratosa gondolkozóra erős vonzóerővel bírnak, hiszen látjuk, hogy ezen új eszméknek oly erős a hatalma, hogy a XIX. század végével és a XX. század elején a művészet, az egyház, az állam szociálistikus hurokat penget.

A szociáldemokráciának nagy veszedelme abban rejlik, hogy a tömegeknek fészkeltlen vágyait bizonyos teljesíthetetlen utópikával össze-kötik és mihelyest elismerjük azt, hogy a tömegnek igénye van sorsának javításában, abban a pillanatban a szociálistikus reform teljesítésének szüksége előlát. A szociálistikus kérdés jövőre tehát mindig attól fog függeni, hogy milyen mértékben, mily fokig lehet ezen vágyakat eleget tenni.

De minél több előnyt biztosít az állam tag-jának szociálisták tőren, annál inkább kiklik a szociálisták agitátorok kezéből az az eszköz, a melylyel a tömeget felraghatják. Már ezen egy oknál fogva sem eszhetők meg a szociálisták kérdé-

svájcz kormányait, hogy nem lehetne-e nemzet-közi uton a munkások azon igényeinek és óhaju-nak teljesítésére tanácsokozásra összejönni, hogy a különböző munkás zavarásoknak eleje vétes-sék. A bányamunkások vagy mozgalma indította a császárt első sorban ezen lépésre és a német császár hangalyozta, hogy itt nem annyira a szociáldemokrácia elnyomását célozza, mint inkább a jogos kívánások és igények kielégíté-sét kívánja kieszközölni.

Úgy látszik azonban, hogy ezen eszméjétől: a munkások panaszait és óhajait közvetlen a munkásokkal elintézni, már 1900-ban eltért, mert azon a híres eedésben, melyet Hohenlohe kancellá-ral adott, a császár a hamburgi kikötőmunkások mozgalma rá kiterjeszkedve, oly szociálistikai programot fejtett ki, melyben a munkaadók egyesüléseinek gondolattal vetette fel.

Itt látjuk, hogy a szociálisták kérdést mégis minden országban másképp kell megoldani; szá-molni kell azon ország gazdasági és politikai vi-szonyaival első sorban, másodsorban magukkal a munkásokkal, mert a hol azok szervezkedve vannak és érettek a fejlettség fokú intézményekre, mint pl. Angliában, ott a dolog könnyen megy. Ott azonban, a hol a szociálistikus eszmék ni-csének tisztán és világosan kifejlődve, az ilyen magasabb fokú intézkedések bizalmatlanságra és ellenszenvre találnak. Különösen a német szo-cióldemokraták rendkívül óvatosak. Ők csak szó-val agitálnak és a választási urnánál, de különben minden ferdalati mozgalomtól távol tartják magukat, az ő egész erejük abban van, hogy tör-vényes eszközökkel harcoljanak. Tény az, hogy a szociálisták ma, illetőleg a szociáldemokrata párt a parlamentben ül, jelenleg 56 képviselővel és törvényes uton igyekszik maguknak mindig több előnyt szerezni.

Ime, látjuk a nagy különbséget a kommu-nista kiáltvány megjelenése óta. Ott hangzott el először Marxnak az a híres mondat: „Minden népek proletárjai egyesüljetekek!” Azóta a

A „CSIKI LAPOK” TARGZÁJA.

A szociálisizmus jelene.
 Irta: Malláth József gróf
 (Folytatás).

Ezen szociálistikus eszmének már bizonyos nyilvános intézményeket közönlhetünk: az általános had- és tankötelességet, a kiszélesítési jogot, a kötelező szegényügyet, az uzoratorvényeket, a munkásvédelmet stb. — De a szociálisizmusnak ezt a formáját újabb időben szociális reformnak nevezszük, vagyis megkülönböztetjük a forradalmi szociálisizmustól, mely mindent alapjában föl akar forgatni. A szociálisizmus reform alatt oly intézményeket értünk, melyeknek célja a társadalmi viszonyokat javítani. A szociális reform tehát azon alapelvől indul ki, hogy u. n. szociális kérdések létesnek, vagyis hogy a műveltség terjedésével szociális bajok és egyenlőtlenségek képsádnak, melyeket az államhatalom és az alattvalók kölcsönös jóakarattal javítani képesek. A szociális kérdés tehát igébbi keletű, mint a szociálisizmus, a mely a szociális kérdéshöz fejlődött ki később, tanná és meggyőződésé. Látnak, hogy a múlt század 60-as évelei elejéig csak elméletben léteztek a szociálisizmus; a 60-as évek óta azonban gyakorlati alakot öltött.

A maiki formája a szociálisizmusnak, a mely szintén nem erőszakos eszközökkel akar célt érni, az ugynevezett állami szociálisizmus, mely már a magánvagyontól mindíg szűkebb köre aze retné szorítani és azt az állam főhatósága alá helyezni. Az állami szociálisizmusnak gazdasági elve a magán intézményeknek fokozatos államal-tása, az illetőnek kártérítésével. Azon formája a szociálisizmusnak, mely az állam ellen irányul, az az ugynevezett szociáldemokrácia, mely a szociálisizmustól, mert magát forradalmi párt-nevez és mert egy alkalmat sem malsaat el, hogy az államot osztályállamnak ne nevezse és az ellene gyűlölséget ne asimon; az tulajdonké-

pen nem szociálisizmus, hanem kommunizmus. De ha látjuk, hogy egy országban nem növekedett az ugynevezett szociáldemokrata párt oly erősen, mint Németországban, be kell azt is ismer-nünk, hogy sehol sem tette meg ezen mozgalmal szemben az állam, illetőleg a törvényhozás úgy a kötelességet, mint éppen Poroszországban, mert a szociálpolitikai törvények, különösen pedig a munkás és betegsegélyező pénztárak, a balcsot és az aggaág elleni biztosítások létesítése oly példa, melyet előbb-utóbb Európának minden állama többé-kevésbé, természetesen képességeinek korlátain belül, de teljesíteni fog. Mert azél és hullám lassan, de következtelen, mintegy észrevétlenül oda terelik, oda kényszerítik az emberiséget.

A szociálistikus törekvésekben kétségki-vül sok jó van, de sok veszedelmeknek csirája is rejlik. A szociálistikus eszmék minden önálló gondolkodású, akaratosa gondolkozóra erős vonzóerővel bírnak, hiszen látjuk, hogy ezen új eszméknek oly erős a hatalma, hogy a XIX. század végével és a XX. század elején a művészet, az egyház, az állam szociálistikus hurokat penget.

A szociáldemokráciának nagy veszedelme abban rejlik, hogy a tömegeknek fészkeltlen vágyait bizonyos teljesíthetetlen utópikával össze-kötik és mihelyest elismerjük azt, hogy a tömegnek igénye van sorsának javításában, abban a pillanatban a szociálistikus reform teljesítésének szüksége előlát. A szociálistikus kérdés jövőre tehát mindig attól fog függeni, hogy milyen mértékben, mily fokig lehet ezen vágyakat eleget tenni.

De minél több előnyt biztosít az állam tag-jának szociálisták tőren, annál inkább kiklik a szociálisták agitátorok kezéből az az eszköz, a melylyel a tömeget felraghatják. Már ezen egy oknál fogva sem eszhetők meg a szociálisták kérdé-

marxizmus krízise beközvetkezett és a német szociáldemokrácia napjainkban a politikai oportu-nizmusnak hódol.

A kontinens többi országaiban többé-kevesbbé Marx félre eszméit hódítottak. Az ipari fejlődés magasabb polarán álló minden országban van ma már szociáldemokrata párt. Svájcsban és Angliában jelentéktelen, Ausztriában, Franciaországban és Belgiumban erősebb. A szociáldemokrata tanok harcolások találtak még Amerikában és Ausztriában is a szociáldemokrata képviselők a legtöbb parlamentben már helyet foglaltak.

A különböző államok szociáldemokratái kö-zött az érintkezést a nemzetközi szociálisták kongresszusok tartják fenn. Magától értődik, hogy ezen kongresszusokon hozott határozatok többnyire csak akadémikus jelleggel bírnak.

Itt helyén valónak találok, hogy Ausztria és Magyarország viszonyaira szociálistikai tek-intetben kisér bővebben kiterjeszkedjem.

Ausztria, mint iparállam a szociálisták eszméinek termékeny talajt adott. Ottan a parla-mentben a szociálistáknak két árnylata foglalt helyet: a tulajdonképeni nemzetközi szociálistá-ták és a keresztény szociálisták. De a szociál-politikai alkotások tőren Ausztria előbbre van, mint mi vagyunk. Ott a parlament kobelében egy külön szociálistikai bizottság működik, mely az ez irányú kérdések és törvényjavaslatok kesde-ményesével és ellenőrzésével van megbálya. De Ausztriának közigazgatása és egész bürokrata-tizmusa ugyasólván úgy van berendezve, hogy a politikától lehetőleg távol tartja magát és így ráér dolgozni, mi már abban is jelentkezik, hogy a minisztériumok ott nem politikai minisztériu-mok, hanem hivatalnokai minisztériumok, ott a miniszter-változások nem okosnak zavart vagy fennakadást. A jogfolytonosság és egyöntetűség az alkotásokban ott nem eszenved oerót, miért is Ausztriában, különösen a mi a szociális kö-zigazgatást illeti, előbbre vannak, mint nálunk.

(Folyt. köv.)

Lapunk mai számához egy fél iv melléklet van csatolva.

többletet okozza. Az ellenőrzés mostani fizetése 100 korona, jövőre nézve adnának 600 koronát, ami szintén 500 korona többletet okozza.

Maradna tehát még 2000 korona. Ennek a czélja is méltányos és égető szükség. A mai világban, ha valaki valamely pályára szánja magát, feltétlenül számít arra, hogy keze kereszténen után megél. Mit csináljon az a szegény városi tisztviselő, ki szolgál a városnál talán egész életén keresztül és a végén, mikor reszket kezéből kiesik a toll és dolgozni nem tud s ott kell hagynia a hivatalát, ott áll, hogy nincs egy betevő falatja. Abból a gyenge fizetésből miből egész életén csak kiélte, félre nem tehetett. Koldulni menjen az a tisztviselő?

Udvartóhely, Kézdivásárhely. Szepsizemgyörgy szomszédos városaink mindannyian ezeket szavazták meg a tisztviselők nyugdíralapja javára.

Én tehát javasolom, hogy a 2000 koronát fordítsanak egy létesítendő a városi qualifikált tisztviselők részére alapítandó nyugdíralapjára. Arra az esetre, ha pedig a képviselőket ez a tervet elfogadni nem hajlandó második javaslatom az, hogy ha a város kiközvetítésére fordítanak. Ez által megnyernék azt, hogy ha a kiközvetítés kézzé a kormány megadja a kiközvetítési jogot a mi a városnak évente behoz egy pár ezer korona jövedelmet.

Javaslatom ajánlom a képviselőtestületi tagok figyelmébe, s ha eltekintek minden más érdektől és csak a város haladása lebeg szemem előtt, akkor el fogjak fogadni javaslatomat, amelynek előterjesztésére engem csak a városnak érdeke késztetett.

Dr. Ufflauts Jenő.

A képviselőház ülése. A képviselőház a múlt hét folytatásában, a katonai javaslatokkal foglalkozott. A január hó 28-án tartott ülésben **Münich Aurél** az **ujoncz létszám** megalapításáról szóló javaslatot s a pénzügyi bizottság nevében két határozati javaslatot terjesztett be, az egyik utasítja a kormányt, hogy tanulmányozza a két éves szolgálati idő kérdését és ezen ügyben terjeszessen majd véleményét elő, a másik felhívja a kormányt, hogy a magyar korona országainban szünetelt tisztet, lehetőleg az innen kiegészített ezredekhez és csapatokhoz osztassanak be. A javaslatot elfogadása ajánlja. Az előadó után mindjárt **Fejérvári Géza** honvédelmi miniszter szólott föl. Fölsorolta a törvényjavaslat szükséges-egének okait, jelenti, hogy a teljesíthető ohajokat és kivánásokat figyelembe veszi s kéri a házat, hogy a javaslatot nyúlta lánosságban, mint részleteiben elfogadni méltó tasselék. Az elszózó feltehető, hogy ha a javaslatot elvi okokból nem is fogadják el, nem fogja megakadályozni annak minél előbb elfogadását. **Tóth János** kijelenti, hogy a függetlenségi párt hazafias kötelessége, hogy az ilyen javaslatok törvényerőre emelését megakadályozza. Küveteli az önálló magyar hadsereget, mely nélkül független állami élet el sem képzelhető. 1867. óta lassanként elkövetekülnek a nemzet minden jogát s most mégis oly javaslatot állanak elő, mely a nemzetnek 100 millió korona költséget fog okozni. Nem szabad így bánni egy tönk szőlen álló nemzettel. Kijelenti, hogy a párt több határozati javaslatot fog benyújtani a nemzeti jogok visszaszerzésé czéljából, maga pedig ezt a javaslatot nyújtja be: elhatározza a ház, hogy tárgyalás alatt levő törvényjavaslatot nem fogadják el, hanem utasítja a kormányt, hogy az önálló hadsereg felállításáról minél előbb javaslatot terjeszessen be. **Rakovszky István** pártya nevében szintén nem fogadják el a javaslatot, hanem határozati javaslatot nyújtja be, mely szerint az ujoncz jutalékok tíz évre állapítsák meg, a hozzájárulást a 20—24 éves férf népesség száma szerinti szabályozzák, hozzák be a két éves szolgálatot s az egyéves önkénteseket ne kényszerítsék a második évi szolgálatra. A január hó 27-én tartott ülés elején elfogadják a gazdasági bizottság azon indítványát, hogy a régi országháza épületet díjtalanul engedjék át a fővárosnak s a miniszterelnök azon indítványát is, hogy a mellett fejezze ki a ház elismerő köszönetét is a fővárosnak. A véderő titában **Solyomossy Ödön** báró nemzeti reformokat követel, de a javaslatot elfogadják. A javaslat ellen beszélt **Holló Lajos**, ki szintén a nemzeti reformokat hangsúlyozta, azután határozati javaslatot nyújtott be, hogy a hadsereg magyar részében kizárólag magyar tisztet alkalmazassanak, az állam nyelvének ismerete minden részen szolgálati tisztul megkövetelése, a kiképzési és vezényelési nyelv magyar legyen, a magyar zászló és a magyar cimere használtassék, az alkotmányra esküt tegyenek és a hadsereg ez a része az országban helyettesítendő. Végül a katonai büntető törvénykönyv elkészíttessék. A január hó 28-diki ülés elején **Szell Kálmán** benyújtotta a kiegyezési javaslatokat, melyeket a szabkizottsághoz utasították. A katonai javaslatok ügyében **Udvartóhely Ferenc** néppárti képviselő megokolatlannak tartja, hogy a katonai terheket aszaporítsák, határozati javaslatot nyújt be, hogy a ház utasítsa vissza a törvényjavaslatot. **Zichy Jenő** gróf kénytelen állást foglalni a javaslatok ellen, mert ezek a magyar államat az örvény szélre viszik. 36 törvényhatóság szólott föl a javaslatok ellen és mégis benyújtották, nem akarja, hogy az ország koldus legyen és azért nem szavazza meg a javaslatokat. Az isgerekben nem bízok, végül kijelenti, hogy a szabkizottság állapította meg, hogy a képviselők közt kezesen bizalmat folytat a mindennapi kenyéért s ilyen körülmények között a katonai

követelések teljesítésére lehetetlen még csak gondolni is. **Fejérvári Géza** báró honvédelmi miniszter szólott föl ezután, kijelenti, hogy a katonai perrendtartásra vonatkozó kívánást teljesíthetnek tartja, a zászlók és jelvények igényt tanulmányozzák és talán nem sokára elintézik, a magyar tiszteket nem sokára a magyar ezredekbe fogják beosztani, a kormány a 6000 pórtartalékos behívásról áll. A katonák kikötése és guszbakötése ügyében a tanulmányozás el van rendelve, a magyar honoságú ifjakra kötelező a magyar nyelv tanulása a katonai iskolákban. A többi kivánásokat a véderő törvény revíziójakor fogják figyelembe venni, a két évi szolgálat ügyében hajlandó hét nyolc hónap múlva jelen tét terjesztani az országgyűlés elé. Az ülés végén **Grékkovics** intézett interpellációt a földmívelési miniszterhez a Szeben vármegye területén föllépett száj- és körümfájda ügyében tett intézkedések miatt. **Darányi** miniszter nyomban fölül megfogja vizsgálni, hogy a tisztviselők nem lépték-e át a törvényes intézkedések határait. A választ a ház tudomásul veszi. **Benedek János** interpellálja a miniszterelnököt a nyomtatványok utcai terjesztése ügyében. **Szell Kálmán** a sajtószabadságot nem akarja korlátozni, de az utcai elárútsát csak akkor engedik meg, ha a nyomtatvány jövedelmét jótékony czélra fordítják, ha ez nem történik, akkor az utcai árútsát mint tisztességtelen versenyt, nem engedik meg. A ház a választ tudomásul veszi. A január hó 29-én tartott ülésben **Komjáthy Béla** szólott föl a katonai javaslatok ellen és az egész ülést ki bezéste. Nem fogadják el a javaslatokat, mert senki sem tudja, mennyibe fog kerülni az ujoncz létszám fölemelése. Az ujoncz megajánlásti jogot azért tartotta fenn a nemzet, hogy védekezzen a katonai terhek növekedése ellen. A kormány párt maga sem tudja, hogy miért szükségesek ezek a javaslatok, határozati javaslatot nyújt be, hogy kormány terjeszessen be kimutatásokat, hogy milyen új szervezéseket terveznek és minenyi a legényeségi szükséglet az új szervezésekhez? mennyivel akarják a már meglévő szervezések létszámát növelni. Továbbá terjeszessen elő a kormány kimutatást az iránt is, hogy az emelés mennyibe kerül? Próbálja meg a kormányt a appelláljon a magyar nemzetre. Ez a nemzet is akarja a katonai terheket, mikor a haza veszedelemben van, de a mai kormányt nem szavazza meg semmit. A január 30-iki ülésben **Láng Lajos** terjesztett elő törvény javaslatokat három vasút építésének engedélyezéséről. A katonai javaslatok mellett **Hieronim** Károly mondott nagy beszédet Szurinto az országgyűlésnek köteleossége, hogy megszavazza a katonai védelem eszközét. **Polemizál Komjáthyval**, kimutatván, hogy talozta a közös kiadások költségeit, Szól a magyar hadseregéről s annak követel több, illetőleg kizárólag magyar származású tiszteket. Kimutatta, hogy az 1867-iki XII-iki törvényozzikk szempontjából joga van a nemzetnek a magyar hadsereghoz. A vezényezőről azt mondja, hogy az fogalmi kérdés. A német vezényező mellett is lehet a nemzeti ideológiát lelkesedni. Egyébiránt a telkesesed nem lehet vezényezővel kommandirozni. A javaslatot elfogadják. Ebben a gyűlésben még a javaslatok ellen beszélt **Darányi** Ferenc néppárti és **Bakonyi** Samu függetlenségi képviselők, utóbbi határozati javaslatot nyújtott be az iránt, hogy a magyar ezredek tisztikara, legényesége ugyezintán a feljőre rendelt felsőbb parancsok a magyar állam törvényeire tegyenek esküt. A január 31-én tartott ülésben a katonai javaslatok ellen **Illyés** Bálint függetlenségi, **Böjthy** Ákos pártonkivüli és **Kelemen** Béla függetlenségi beszélt. Különös figyelemmel hallgatták — Böjthy Ákos beszédét. Ö azt tartja, hogy a javaslatok merényletet képeznek a magyar nemzet ellen. Őlén végén **Benedek** János interpellálta a kultusz minisztert a törvényeségi orvosai intézetben történt botrányos dolgok miatt. **Walliss** miniszter az interpellációra nyomban válaszolt. Kijelenti, hogy az a szolgát a ki a hullással üzelmeket folytatott, fegyelmű uton elcsapták. A sajtóter iraitat át fogja kérni s ha abban oly adatokat talál, melyek Ajtjy Sándor ellen szólnak, vele szemben is a legazsgorubbban fog eljárni. A választ tudomásul vették.

Állami jutalmak ipari munkásoknak. A kereskedelemügyi miniszter értesítette az **Országos Iparügyület**et, hogy ipari munkások kiváló szorgalmának, buzgalmanak és jó magaviselőnek jutalmazására 100, egyenkint száz koronás állami jutalmadit rendezesített. Ezenkívül a jutalmazott munkások elismerő okmányt is kapniak. A jutalmazások dolgában javaslatokkal és a jutalmak kiosztásával a miniszter a kereskedelmi és iparkamarákat bízta meg, a melyekkel a gyárosok és kisiparosok június végéig közölhetik ama munkások névsorát, a kiket a jutalomra érdemeseknek tartanak.

Széköly munkások elhelyezése itthon. **Darányi** földmívelésügyi miniszter elrendelte, hogy a széköly munkások itthon való alkalmazásának kérdését a széköly kormánybizottság mindenhol körültekintő figyelemmel kísérje. A széköly kormánybizottság felhívásának több irányban fogantatja lett. A **Petrozsenyi** kőszénbánya vezetője már régen lehetőségre nagyszámú széköly munkást alkalmaz bányáiban. Legújabbban a tatabányákban sikerült a székölyöldi kirendeltágnak egy széköly munkáscsoportot elhelyeznie. A bányában a székölyekkel meg vannak elégedve, s most kilátás van rá, hogy ugyanott több ezerre menő széköly munkás kap foglalkozást a Székölyöld ama részeiből, hol a fölhagyott bányákban a legtöbb széköly családoknak vették el keresetét.

Esküdték szolgálati lajstroma.

Az 1903. évi február hó 16-ik napján kezdődő első esküdtézi ülészek szolgálati lajstromának egybeállításá czéljából a cskizeredai kir. törvényszék, mint esküdtébírószék 1903. évi január hó 25-ik napján dr. Perjessy Mihály kir. törvényszéki elnök elnöklété alatt, Jerzeák János és Geczó Béla kir. tszéki bírák részvételével és Borsai Mór kir. tszéki aljegyző jegyzőkönyvvezetése mellett állást tartott, melyen a vádhatóságot Wellman Samu kir. alügyész képviselte.

- Kisörözlattak:**
 a) **R e n d e s e s k ü d t e k:** 1. Balázs Dénes birtokos Csikaplócza. 2. Dájbukát Jakab megyei alazámvevő Cskizereda. 3. Bodó Imre (Imrée) vendégloás Cskiszentdomokos. 4. dr. Kolonics Dénes járásorvos Csikvárdotfalva. 5. Tutsch György vendégloás Cskiszepteviz. 6. Markaly Sándor birtokos Kászonaltiz. 7. Jakabffy B. Miklós kereskedő Gyergyóalfala. 8. Balázs Lajos birtokos Kászonaltiz. 9. Csiky Dénes ügyvéd Gyergyószentmiklós. 10. Becze Berta korcsmáros Csikacsicsó. 11. Drótos Jenő kereskedő Gyergyószentmiklós. 12. Időab Tamás József birtokos Csikizereda. 13. Barabás Béla gazdasági iskolai tanár Csikizereda. 14. Ince Ignác birtokos Csatósvez. 15. Balogh Ferenc nyug. alezredes Csikvárdotfalva. 16. Zakariás Péter kereskedő Csikiszepteviz. 17. Zöld József birtokos Macéfalva. 18. Dazbek Sándor tímár Cskiszentdomokos. 19. Időab Török Antal birtokos Gyergyódlógyes. 20. Konczag Lajos birtokos Csekéfalva. 21. Ősz Mihály kereskedő Csikiszepteviz. 22. Szász János birtokos Cskiszentlők. 23. Potoczky Pál kereskedő Csikizereda. 24. Buzás (dani) József korcsmáros Csikacsicsó. 25. Minier Albert birtokos Cskiszentmiklós. 26. dr. Bocskor Béla megyei tszti ügyész Csikizereda. 27. Sántha István birtokos Csikpáfalva. 28. Szántó József megyei aljegyző Cskiszentimre. 29. Budor György földész Gyimesközéplök. 30. Gondos Antal birtokos Cskiszentimre.
- b) **H e l y e t t e s e s k ü d t e k:** 1. Erőss Antal földész Csikizereda. 2. Imre Dénes nyug. hiv. szolga Csikaplócza. 3. Füleki Antal czipez Csikizereda. 4. Biró Áron földész Csikpáfalva. 5. Michna Rudolf kereskedő Csikizereda. 6. Adler József szobafestő Csikizereda. 7. David Ignác tanfelügyelőségi írnok Csikizereda. 8. Jakab István földész Csikiszepteviz. 9. Biró Imre ügyvéd írnok Csikizereda. 10. Péter Imre földész Csikvárdotfalva.

Az esküdtézi szolgálat alól az 1897. évi XXXIII. t. cz. 7. §-a 4-ik pontja alapján felmentett dr. Harmat Leó járásorvos Csikizereda.

Jelentés a Székely Nemzeti Múzeum 1902. évi állapotáról.

II.

Az Igazgató-Választmány, mint a Múzeum belső ügyeinek intéző testülete, élén elnökével (f. Gödri Ferenc polgármesterrel, minden kitelhető módon igyekezett, hogy a Múzeum feladatának betöltésére megkívánható legszükségesebb alapokat a körülmények engedte módon az elmúlt évben is tovább rakthassa. Az év folyamán négy gyűlésen 89. lkvi pont alatt tárgyalta és intézte Múzeumunkat érintő összes kérdéseket s ügyeket. Munkáját minden nevezetesebb akadály nélkül végezhette, habár tagjai közt változás nem egyszer történt.

Múzeumunknak 12 éven át lankadatlan munkásságu őr, Domján István fögimn. tanár betegeskedése miatt, mint tanár 1902. szept. 1-én nyugdíjra ment és nemsokára 1902. szeptember 28-án meghalt. E helyen csak mint fáradságot nem ismerő munkásnak emlékét örököltjük meg.

Domján István betegeskedése miatt már az elmúlt év első felében a Múzeum összes gyűjteményeinek felügyelete, kezelése s az összes irodai munka egyedül dr. László Ferenc múzeumi őrre nehezedett. Ennek fogva az Igazgató-Választmány a harmadik múzeumi állás betöltését kérte a Székely Mikó-Kollegium Előjáróságától. A collegium előjáráságu Péter Mózes fögimn. tanárt állította e helyre, melyet neveztél tanárt, mivel időközben fögimnáziumi igazgatónak választott, csak június hó végéig tartott meg. Helyébe a Collegium Előjáróságágu Zayzon Ferenc fögimn. tanárt állította a múzeumi tisztségre s jelenleg tehát dr. László Ferenc és Zayzon Ferenc közösen vezírik a Múzeum adminisztratív tendőit s őrzik és gondozzák összes gyűjteményeit.

Az Igazgató-Választmány 1902. január havi gyűlésében elhatározta volt, hogy a Múzeum iránti érdeklődés feltelése végett az 1890. majd az 1891-ben megjelent múzeumi Értesítő folytatása gyanánt hat iv terjedelemben és négy szízes melléplatt kiadja az Értesítő III. részét, mely rész 1902. év folyamán meg is jelent (f. Gödri Ferenc elnök és dr. László Ferenc múzeumi szerkesztésében. Ez Értesítő a felteves testületeknek, a társ-múzeumoknak, a Felügyelő-Bizottság és az Igazgató-Választmány tagjainak több tudományos folyóiratnak és hírlapnak megküldetett. Az egyesek elismerése s az illetékes folyóiratok és hírlapok dicséző bírálata bizonyított, hogy nem volt hiában való munka. — Azoknak az érdeklődőknek száma sem csekély, kik az Értesítőt a megszabott áron (darabonként 1 korona) megvették, s csekélységgel is tanuljelnt adván érdeklődésülknek s ezzel szemben maguknak a Múzeum életébe való bepillantás által okulsát, tájékozódást szerzevén.

A Múzeum 1901. évi állapotáról szóló Jelentés a Felügyelő Bizottság elnökéhez s az orsz. Főfelügyelőszékhez annak idején felterjesztetett. A mts. Főfelügyelőszék ugy e jelentést, mint az Értesítő III. részét köszönettel vette s 1902—1903. sz. leiratában örmének s elismerésének adott kifejezést, azért a felkes buzgalomért, melyet a Múzeum ügyeinek vezetésére hivatott testületek annak fejlesztése érdekében kifejtettek.

A Múzeum életében eddig a legnevezetesebb fejlődést a Múzeumok és Könyvtárak Orsz. Főfelügyelőszékének támogatása és segélyezése idézte elő. A mts. Főfelügyelőszék 7—1902. sz. leiratában az 1901. évi 1900 korona államsegély felhasználásáról vezetett számadásokat és jelentést jóváhagyóan tudomásul vette; Igazgató-Választmányunk 1902. január havában az államsegély felemelése érdekében részletes indokolással felterjesztett folyamodáságu pedig a fölofolyt 1902. évre a mts. vallás- és közoktatásügyi Miniszter irtól 9000 korona államsegélyt eszközölt ki. — Ez összeg felhasználását maga a mts. Főfelügyelőszék 152—1902. sz. leiratában következőképen állapította meg: a könyvtár gyarapítására 600 korona, régezzeti czélokra 600 korona, néprajzi gyűjtésre 500 korona, a termézetrajzi gyűjtemény fejlesztésére 400 korona s egyezersmind bekerete a meglévolit czélokra való felhasználás tervezését előzetes megbírálás végett. A felterjesztett tervzetet a mts. Főfelügyelőszék 518. sz. leiratában jóváhagyó tudomásul vette s az államsegélynek különböző gyűjteményeinek gyarapítására való felhasználása tervzetet szerint történt.

A mts. Főfelügyelőszék Múzeumunk belső munkálkodásának előmozdításágu végett a tudományos gyűjtemények czéljaira szolgáló állami javadalomból segélyt adott arra is, hogy a múzeumi egyes gyűjtemények szakkeresz gyarapításában és kezelésében lehetőleg kiképezhessek magukat. Dr. László Ferenc számarú a Magyar Nemzeti Múzeum Néprajzi Osztályában az elmúlt év nyarán végezett ethnographiai kiképzésére 250 korona segélyt engedélyezett. Dr. László Ferenc múzeumomr ennek folytán június 24—július 25-ig Budapesten a Magyar Nemzeti Múzeum Néprajzi Osztályában dr. Jankó János és dr. Semayer Vilibáld vezetése alatt ethnographiai tanulmányokat végezett. A gyűjtemény összes csoportjainak általános áttekintésén kívül a magyarországi ethnographicumok beható tanulmányozására fordította idejét. A gróf Feltenics Rudolf-féle polineziai és Biró Lajos-féle ujuinacai gyűjtemény leltározása, konzerválása és felállításágu munkájában is alkalma nyílt arra, hogy a gyűjtemények muzealis feldolgozásának minden részébe magát begyakorolja.

Zayzon Ferenc múzeumi mts. Főfelügyelőszék által kintalt 100 korona segéllyel július hó 7—19-ig Budapesten a Magyar Nemzeti Múzeum könyvtárában rendezett könyvtárosi tanfolyamon vett részt, mely tanfolyamon a palaeographiai, könyvtárméleti, könyvtártani és bibliographiai előadások hallgatásán kívül alkalma volt Budapest összes nevezetesebb és nagyobb könyvtárait megtekinteni s azok kezelési módjával megismerkedni.

A revindikált havasok jövedelme a pénzügyi bizottságban.

A képviselőház pénzügyi bizottságának január 28-iki ülésében a pénzügyi tárca költségvetése tárgyala alkalmával Csikvármegye ugynevezett „revindikált havasai” jövedelme is szóba került. Hegedűs Lóránd képviselő a takarékpénztárak reformjával foglalkozván, né mely nemzetiségi pénzügyi politikai czélzatú törekvéseit is kimutatta s hangnlyozta, hogy nekünk a védelem terére kell lépünk azokkal szemben különbözően a Székelyöldön, hol azonban adatok állanak rendelkezésre, sismertette egyuttal azt a tervét, hogy az ugynevezett „revindikált havasai” alapok három milliónyi tőkének elhelyezésével miként lehetne a nemzetiségi zálogrevindikáltak működését legalább a székölyögre nézve elenszulozni.

A kérdéshez Bedő Albert is hozzá szólott és a magye részéről is szükségesnek tartotta a széköly vidékek hitelügynök rendezését, de figyelembe ajánlotta, hogy a Hegedűs által szóba hozott alaphoz csak óvatosan szabad nyulni, mert az Csikvármegyének magán tulajdona, és e megye feltékény arra, hogy vagyonával maga rendelkezzen.

A pénzügyminiszter feleletében Hegedűsnek kijelentette, hogy a takarékpénztárak reformját maga is szükségesnek tartja, de csak óvatosan nyilatkozhatik, mert nem csupán rá tartozik ez a kérdés. Szeretné, ha egyesületi ton történének lépések a javítás felé. A reform szükséges, de gyors segély csak a fővárosi intézmények egyesült akcciójától várható. Arra ma nincs szükség, hogy apró vidéki pénzügytelk egyesítsenek, bár az a czél igen szép és olecsóbbá tenné a hitelt.

A Hegedűs által szóba hozott alapok kérdése is olyan, mely igen kevés mértékben tartozik szólóra. A széköly vidékek hitelügynök való segítéségu maga is szükségesnek valja, de ennek a kérdésnek a földhitelintézet utján való rendezése ezek részéről oly feltételekhez lett kötve, melyek a megoldást ebben a keretben igen nagy időre elődássák.

Egyébként a kisbirtokok hitelügynök számára való sikeres foglalkozás a központi hitelszövetkezet is, mely 4 évi fennállása alatt 71 millió koronával segítette az intézet kétételekébe vont hitelszövetkezetek tagjait.

A maguk részéről is hozzáteljesítik, hogy ha ismerők Hegedűs képviselőnek azt az általános hangulatot teremtve, melyet Csejkvármegyében magánvagyonát a székeségyházi hiteltelenségnek bűnszerű módon való kielégítésére akará az alkalmatlan székelyföldi hitelintézet rendelkezési körébe bevonnai, még akkor sem jósolhatnánk annak eredményt minden nemesei intenciója mellett is, mikor tudjuk, hogy ez az indítványalakban a törvényhatóság előtt már egyszer felvetett eszme talajra nem talált, s így igaz volt Bedő Albert képviselő azon megjegyzésének, hogy ahoz a revindikált pénzalaphoz avatóság lehet nyulni, mivel arra a magánvagyonra Csikmegye nagyon féltékeny.

Annak is kell lennie, mert azt a tekintélyes közvégyület körültekintő és ügyes gazdálkodásával maga teremte meg s növelte annyira, hogy abból kulturális és közgazdasági czéljait ne csak irápolhassa, hanem a lakosság hiteltelenségeit is részben fedezhesse, még pedig oly kamattal mellett, minél kedvezőbbt más pénzintézetek sem igen nyújthatnak, s így a midőn kötéltől megvétel körében most is azt a czélt szolgálja, melyet egy földhitelintézet szolgálhatna, nincs semmiel indokolva, hogy vagyonát kétes experimentumoknak tegye ki.

A köztevényestésre szánt apáallatok.

A gyakorlatban czél szerűen bevált mezőrendíri törvény kellő biztosítékot nyújt Magyarország állatenyésztését illetőleg.

A tenyészkörletek megalakítása és az apáallatok tartásának kötelezettsége mind gyakorlatias módon vannak szabályozva és világos az a törekvés, még a legrosszabb háyasi méző előtt is, hogy ezen intézkedésekkel az állam a magyar állatenyésztést ügyet akarja szolgálni és hogy a népies állatenyésztés fellendítése és fenntartása irányította ama törvény megalakításakor a szakfőnök.

Bármiként bódolják is a praktikus rendelkezéseknek, egy kérdés megoldása aggályokkal tölti el.

Az 1894. évi XII. mezőrendíri törvény-cikknek 26. §-a elrendeli ugyanis, hogy: „A köztea használatra szolgáló apáallatok megkereséséről, elhelyezéséről és tartásáról a köztea, illetve a birtokossági tanács gondoskodik.”

Aggályaim nem az apáallatok beszerzéséről, illetve a tartásról, hanem azoknak elhelyezése és tartása az a fontos és vitás kérdés, a minek keresztülvitele, illetve megoldása igen sok esetben a lehető legrosszabbul történik.

Mondom, nem az apáallatok beszerzése képezi a nehezéget, hiszen 70-80 tőneves gazda könnyen beszerez 200 forintot, hogy egy bikát vásároljon, a nélkül, hogy az különbözőbb megterhelhetőségbe kerülne.

A gyakorlatban azonban az apáallatok elhelyezése úgy történik rendszeresen, hogy egy szegény gazdember vállalkozik rá, hogy a köztea bikáját elhelyezze a rozoga, sőt, büzhöd levégőjű pajtában, rendszeresen két kis tehénkéj mellé kötve azt. Két éves korában kerül ebbe az állati tömleczbe a vidám és szilaj bika és bármennyire bődöl, meg rug-kapál is az aranyzabadaig után, onnan ugyan ki nem szabadul, mert a jázsol mélyen ázott czölöpökkel a földhöz van erősítve, s a bika meg sok esetben éppen tövisek lánczaival odakétyeszerítve, a hol neki élni és halni kell. Napot csak akkor lát, a mikor egy folyató téhen jelentkezik.

Persze az ilyen bika hivatala teljesítésére is megfelelő nagy avatossággal bocsájatik ki a anyáállathoz. Csikjánok csavarodó erős kötelek vannak a szarvai körül és a homlokán vezetve és csak ennek a fékeszkészüléknek hatalma alatt lépegethet ki az istálló ajtaja elé, a hol várja a téhen. Amde a szigorú körömben lévő bika még a nyakat sem képes kinyujtani, hogy az esztőchéér, csiklandó „vékonya” tehenet körülnyaldohassa, s vastag nyakával, izmos testével és bőzke magatartásával ingerelhesse a nőstény állatot.

Nagyon jól tudjuk, hogy a nőstény helyiségbe lélecszót bika kellő mozgás és levegő hiányában visszafelbűdli; egyes testrészei, szervei elcsúsznak, hibás átalakulásokon mennek keresztül. A nőstény és rossz levegő különféle szembántalmakat eredményeznek. A rossz levegő a légzőszerveket is megtámadja és így közvetve a vérkeringés zavart okoz. A folyamatos helyatlálás a vértágak hibáit eredményezi. A nyugtalanoktól állat egyhelyben gyakorlati félszag szókelleseivel megzavart, tokszagal-kültárgyakat, pótkokat, meredek állást, has alá állított állást, téhen állást szerez, míg a csülkök elmozdít, előrefelé irányulnak és kész az úgynevezett ludib, telitalp stb. A folyton egy helyben állani kényszerített állat háta legdröbül, agyékájának kötöttsége meglazul és végeredményben képe a rokkant bika, a mely állat me szerzett hibák kifejezését fogva tekinteli és rangot veszített — mondjuk — a tehenérsadalomban, de elvesztette a tehenérségi gazdák bizalmát is, mert olyan csög-bog, ludibú bikkával csak nem tenyésztethetnek.

A takarmányosítás is csak olyan. 30-40 frtet csak nem lehet kívánni, hogy egy bikát első minőségű szénával és zabbal tartson az a szegény gazda? Nem szabad elfelednünk, hogy azért az ésszerűt megkísérli, tehát takarítani, etetni, itatni kell azt a bikát. Persze a kény-

szerezőkösök folytonos használata mellett az ilyen állat nem engedi magát takarítani, csülkeit faragtatni, mosatni, kezetni. De valljuk be őszintén, hogy az a még mindig fejlődőben levő két éves bika, csak a t-henektől megmaradt izéket kapja széna gyúntát, még zabot soha sem lát, „hisz-n egyik ély — boldog”.

Már most jön tavasszal az apáallatvizsgáló bizottság és mert olyan gonoz az a bika, hogy az orrában is karika van, a szarvai is le vannak kötözve és még egyik melleő lábát is négy ember tartja vissza kötélen, hát hamar végez vele, mert közveszélyes állatról van szó és a veszély előidézését egyikük sem óhajta.

A tehenérségi gazdák egyre panaszkodnak, hogy az idén több téhen meddőn maradt; az ellett borjuk is csak olyan koldusok. Ilyen panaszkokra a járási mezőgazdasági bizottság határozatot hoz, hogy a kérdése apáallat a tenyésztései kiadásosk.

A 200 frton vett bikát a mászáros 80 frton megveszi, a tehen tartó gazdák pedig fejvakarva új bikát kötelesek 30 nap alatt beszerezni.

Ezen bajok orvoslását én csak a bikák elhelyezésének és tartásának másképen való keresztülvitelében vélem.

Úgy hírlík, hogy a tagosítás a közel jövőben jelentékeny átalakulásokon fog keresztül menni. Valószínű, hogy a legelőrendezési helyesbítés képezi ama művelt főcélját és így szerény óhajom az volna, hogy ama jelentős átalakítási műveltség ne kerülje ki az intéző körtől figyelmeztet, az hogy a köztevényestésre szánt apáallatok, különösen a bikák elhelyezéséről és tartásáról is történnék czél szerű gondoskodás.

Szerény óhajom ugyanis az volna, hogy a tagosítási eljárás alkalmával, minden egyes köztea nyerve egy külön legelő területet az apáallatok részére, mely legelő terület megfelelő szemes és szálas takarmányt is termejen, míg a területnek bizonyos része az apáallatok szabad mozgására megfelelő kifutót szolgáljon.

En is velem együtt minden szakértő, az állatenyésztéshez nem csak a takarmányt tartja szükségesnek, hanem a szabadban való mozgást, levegőt, takarítást, szóval a gondozás fogalma alá tartozó kivánalmakat, de a nevelést is, mert életveszélyes bikák tartása csakugyan nem indokolt. Azt hiszem, hogy ha így egy lúka, két évig szolgálta egy köztea tehénállományát, mind az anyagi áldozat nélkül szolgálhatna még két évig egy másik köztevé is, olyan formán, ha kieserülhetnek a két köztevé bikát.

Mindenestre oda kellene törekednie a gazdák köztársaságának is, hogy szakközvegt megalkotva, ne bikát, hanem apáallatot tartson.

Pálffy Gyula.

Tanulmányi körutak a Székelyföldön.

A Székely Egyesület és a Székely-Társaságok marosvásárhelyi irodája megakarván köznyitni a Székelyföld szépségeinek és kincseinek a székelyföldi viszonyoknak megismerhetőségét, különösen az ifjabb nemzedék, a tanulók ifjúság részére a nyáron rendezendő két tanulmányi körút programját állította egybe s ezeknek megvalósítása érdekében a következő kérelemmel fordult a tanítványok igazgatóságaihoz:

Tekintetes Igazgatóság! A Székelyföld érdekében fordulunk a tekintetes Igazgatóságokhoz és kérjük, hogy a nyári kirándulásait időnként felénk irányítani sziveskedjék. Szomorúan tapasztaljuk, hogy a túlnyomó többség lakó közönség általában alig ismeri a Székelyföldet, holott azt kellene megismernie első sorban. Az országunk minden más vidékét, sőt a külföldet is elárasszja a nyaranként megmozduló tanulói, diáknai és szórakozni vágyó magyar közönség. Pedig nálunk ez ősi magyar földön is feltalálhatja mindazt, ami egészéget és kedélyt felkelt. A természeti szépségek és a kiváló gyógygyerjező források mellett, történelmi és néprajzi motivumokkal sem szegény a mi vidékünk. Gazdasági politikai szempontokból is érdemes a tanulmányozásra.

Kétös az érdekes sörgetik a turistikai mozgalomnak ide irányítást:

1-eször a magyar fajok érintkezésének állandósítása, a mi elsőrendű nemzeti érdek; 2-szor a székely nép létevése, a mi immár az országunk nagy magyar társadalmának győlem és támogató ereje nélkül kedvezően meg nem oldható. Egyelőre a tanulói kirándulások rendszeresítését jelentős kezdeményeztetjük, mert meg kívánjuk győződve, hogy a fogékony és lelkes ifjúság, melyet a természeti szépségeiben és kincseiben gazdag Székelyföldet megismertte, szerte az országban barátokat szerez a székelyeknek.

Ismételtén kérvé a tekintetes Igazgatóság határozat közreműködését és támogatását nagybecsű figyelemmel ajánljuk az alábbi tetszés szerint választandó két tanulmányi körút programjait.

I. Körút: Marosvásárhely. Erkezés személyvonattal reggel 4 óra 17 perczkor. Tartózkodás egy nap. Reggeli, ebéd, vacsora, meghálás. Indulás másnap reggel 5 órákor Kocsin. Szovata (fűrdő) Erkezés déli 12 órákor. Tartózkodás 4 óra. Fűrdés, ebéd. A remek szőlők és a sóstóvák megtekintése. Indulás délután 4 órákor, parajdi szekerekkel. Parajd (sóbánya). Erkezés dé. u. 5 órákor. Tartózkodás másnap reggelig. Vacsora, meghálás. Indulás másnap reggel 6 órákor székelyvári helyi kocsikkal. Korond (fűrdő) Erkezés reggel 7 órákor. Tartózkodás 2 óra. Reggeli. Indulás reggel 8 órákor. Utközben Székelyföld megtekintése. Székelyvári helyi Erkezés déli 12 órákor. Tartózkodás másnap reggelig. Ebéd, fűrdés a szögdi és csikszerevári borvíz fürdőben, vacsora, meghálás, reggeli. Indulás másnap vasuton reggel 8 óra 30 perczkor. Tama (fűrdő). Erkezés reggel 4 óra 38 perczkor. Reggeli 9 órákor, kirándulás Szent-

Anna tóhoz. Ebéd a tarisznyából. Visszajövet pihenés és meghálás Békésádon. Indulás Békésádról vasuton másnap reggel 5 óra 30 perczkor. Máhá (fűrdő) Erkezés az nap reggel 5 óra 38 perczkor. Tartózkodás 5 1/2 óra. Indulás dé. u. 11 óra 24 perczkor. Sepsiszentgyörgy. Erkezés az nap délután 12 óra 35 perczkor. Tartózkodás másnap délig. Vacsora, meghálás. Másnap kirándulás Nóra nyaralótelpre és a hófalusi csángó községekre. Ebéd Hosszuszaluban. Hazautazás Brassóba este a 7 óra 41 perczkor induló személyvonattal. Az egész út a klinikálistól a visszakerzésig 10 napot vesz igénybe. Egy kiránduló utköltésge: 50 kor.

II. Körút: Marosvásárhely. Erkezés személyvonattal reggel 4 óra 17 perczkor. Tartózkodás másnap reggelig. Reggeli, ebéd, vacsora, meghálás. Indulás másnap reggel 5 óra 22 perczkor vasuton. Szászrégen. Erkezés reggel 6 óra 51 perczkor. Reggeli után tovább utazás. Utközben a marosváci várkastély megtekintése. Ebéd Palota-Ivány. O. Toplona. Erkezés délután 4 órákor. Vacsora, meghálás. Indulás szekerén reggel 5 órákor. Az utat innen Borzseik gyalog is meglehet tenit, szép fenyves erdőn át 3 óra alatt. Borosk (fűrdő). Erkezés reggel 8 órákor. Előd, vacsora, meghálás. Indulás reggel 7 órákor. Kocsin. Gyergyó-Tölgyes (határ állomás). Erkezés d. e. 9 órákor. Tartózkodás 5 óra. A román határ megtekintése. Ebéd. Indulás d. u. 3 órákor. Gyergyó-Ditrő. Erkezés d. u. 5 órákor. Vacsora, meghálás. Indulás másnap reggel 5 órákor. Gyergyó-Szent-Miklós. Erkezés reggel 6 órákor. Tartózkodás 1 óra. Reggeli. Indulás reggel 7 órákor. Utközben pihenés Csikszentmiklóson és a nedfalvi emlék megtekintése. Csikszentmiklós. Erkezés d. u. 2 órákor. Ebéd, vacsora, meghálás. Csikszentmiklós, Zsögdi, valamint a csikszerevári borvíz fürdő megtekintése. Indulás másnap vasuton reggel 8 óra 30 perczkor. Tama (fűrdő). Erkezés d. e. 10 óra 30 perczkor. Tartózkodás 4 óra. Fűrdés, ebéd. Indulás d. u. 2 óra 31 perczkor. Sepsiszentgyörgy. Erkezés az nap d. u. 4 óra 31 perczkor. Tartózkodás másnap délig. Vacsora, meghálás. Másnap délután kirándulás Előpatak fördőre. Tovább utazás Sepsiszentgyörgy 12 óra 30 perczkor. Brassó. Erkezés d. u. 1 óra 51 perczkor. Tartózkodás másnap este. Kirándulások a Czék hegyre Non nyaralótelpre és a hófalusi csángó községekre. Ebéd másnap Hosszuszaluban. Hazautazás Brassóba este a 7 óra 48 perczkor induló személyvonattal. Ez az út is a hazulról kiindulástól a visszakerzéséig szintén 10 napot vesz igénybe. Egy kiránduló utköltésge: 52 kor. Tájékozódás: Napi étkezés: reggel 30 fill., ebéd 1 kor., vacsora 60 fill., összesen 1 kor. 90 fillér. Napislopás 60 fillér. Vigyis a napi költsége egy tanulónak a vasuti és kocsidíjeken kívül 2 korona 50 fillér. Szállásért és fűrdődíjeken a fürdésért a kirándulók nem fizetnek. Az ellátásról, kalauzolásról és a nevezetések megismertetéséről a megállóhelyeken működő székely társaságok, fűrdőkön a fűrdő igazgatóságok gondoskodiknak. Interdék történt az iránt is, hogy a Székely Társaságok kiadott állományát álmásra kikéri a kirándulókat, hogy utközben a vidék történelmi és természeti nevezetességeit is megismerjék. Előzetes tájékozást nyújt mindkét névze az Eke kiadványa „Erdélyi Kalauz” és „Székely fűrdők leírása”. Megszerezhető Lampel Lőbortól Budapeston. A kirándulás 50 nappal előbb Maros-Vásárhelyre a Székely Társaság iródnájának bejelentésével, mely az érdeklődőknek közlelő felvilágosításokkal mindíg készségesen szolgál. A kiránduló csoportok a következő utitanyakban utazhatnak tetszés szerinti megkötésével: A kiutazások Nagyvárad, Kolozsvár és Kocsárdon át. A hazautazások Tövis, Gyulafehérvár, Déva és Aradon át. Így az erdélyi részek nagyobb fele beutazható lesz.

Maros-Vásárhely, 1903. évi január hó 10-én. A Székely Egyesület és Székely Társaságok marosvásárhelyi iródnája.

László Gyula. Dr. Sebess Dénes. Máthé József.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Eljegyzés. Molnár István a csikszentmártoni kir. járásbírósg egyik igen derék hivatalkója a múlt napokban váltott jegyet Báltint Mihály ottani kir. járásbírósgai fogházor kedves leányával, Bogdán Rozsikával.

— Gyertyaszentelő boldogasszony ünnepe, mely azért neveztetik Gyertyaszentelőnek, mert a kath. egyház a szent mise előtt gyertyákat szentel, jelképezendő az Údvízitőt, a kit az agz Simeon a templomban való bemutatásnál a világ világosságának nevezett, a szokott ünnepléyleg folyt le katolikus templomainkban a múlt hétfőn. Ez a nap különben a közép között arról is nevezetes, mert hozzá különböző következtetésekkel fűznek. Azt tartják nevezetesen, hogy ha ezen nap száraz és annyira hűdög, hogy árnyékok az eszterhéről, nygis a fedélzetről a hóle nem csépeg, jó tavaszra van kilátás és hogy az alvó medve is e napon barlangjában felébred, szét néz a vidéken, s ha meglehetően az alvásról huzódik vissza, mert a tavasz későn érkezik el. Ha ezen következtetéseknek némi értéket lehetne tulajdonítani, ugy jó tavaszt remélhetünk, mert Gyertyaszentelő napja ez uttal elég fényes és csépegős sem volt.

— Gyertyaszentelői isteni tisztelt. A csikszomlyói szent Ferenc-rendiek templomában folyó hó 2-án, mint Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepe a szokásos szertartások kiváló gondnal és mély áhitattal végeztettek. P. Paál K. János házfőnök urnak szíves engedelméből a szertartásokat a tanítóképző növendékek végezték és pedig az egyház által előírt módon. Alkalmunk volt tehát látni, hogy az előirt gregorán-dallamok valóban remekei szertartásainknak, s ha azok — a mint megzavára van, mint ez alkalommal ez történt — előadatnak: az ájtatos hívek épülését kiválóan emelik. A szent misét P. Tima D. vikárius végezte; mise alatt a képző-intézeti növendékek szébbnél-szébb alkalmi kvartett-éneket adtak elő. Jól esik tapasztalni, hogy az ájtatosok emelésére itt, a Szent Szűz lábainál az összes tényezők összhangzón közreműködnek. Legyen a jövőben is így!

— Felővi visgák. A helybeli polgári leány iskolában a folyó tanév első felét beérő vizsgák Szabó Géza kir. tanfőlyősi elnök-lése mellett a múlt hó 29. és 30. napján tartattak meg a kivánalmaknak megfelelő eredményel. A vármegyei iskoláskézét a vizsgákban Bójtly Endre árvaszéki elnök képviselte.

— Tavasszias verőföny. Bár kétszer hullott a télén nem nagy mennyiségű hó a földre, még is 1888. óta oly tartós és erős hudegek nem voltak nálunk, mint most. — A 10—15 fokos száraz, hónélküllemi degek már november elejével beállottak a mi a deczember 6-iki jelentékeny hó esés után folyton fokozódott egész karácsony napig, a mikor a 26 fokot elérte. Enyhe idő csak január 1-től 13-ig volt, ez időben a hó nagyraest előford, de a 14-iki csakoly havasas után a hőmérséklet 25—28 fokra szállott alá s ez betartott egész a hó utolsó napjág. 29-re azonban megenyhült az idő, az óta a hó lassan olvados a tavasszias verőfönyt hirtelen a napsugár s a csontát fagyott földre; mindazon által bár jól esik ez a csalóka fény is a dermeztő hude-

tött táncestetélye folyó évi február hó 2-án tartott meg a Kossuth-szálló nagytermében, melyet ezen alkalommal majdnem szűkösié megöltött a résztvevő közönség. Az estélyt La k a t o s Mihály gazd. felső népiskolai tanár, tiszteletbeli elnök nyitotta meg érdekes beszéddel, melyben a küllőnböző nemzetek tánczeit s ezekkel párhuzamosan a magyar táncokat is ismertette, kiemelve, utóbbiaknak kiváló szépségeit és méltóságtejel voltát. — Ránutatótt arra is, hogy a kiváló szépségű magyar táncoknak nagy részét a feledés poráuk vastag rétege borítja s az is, a mi magyar táncznev alatt szalonjainkban és bátermeinkben kultiváljuk, erősen, ugyszóval a felismerhetetlenségig ki van vetközöttve régi alakjából a egyes részletei olyan formában, hogy azokat őseink járták, csak a nép között találhatók fel. A népies táncok ismertetésénél felforrult egy jó csomó, a magyar elme élet és élézet jellemző tánczestét és tánczmondást, melyekkel folyton derülttségben tartotta a hallgató közönséget. Beszéde végén felhívta az ifjúságot, hogy szívben, léleken és érzelmekben legyenek, magyarok, ezzel azonban ne érjék be, hanem adjanak ezeknek különöségeken is kifejezést. Unnepélyes alkalomkor viseljük a kiválóan szép magyar ruhát, mulatságok alkalmával pedig tánczrendjeiken tulnyomó részben a gyönyörű magyar táncok szerepeljenek, s kultiváljuk azokat az eredeti kiváló szépségű formájukban. A táncsal és élénységgel fogadott elnöki beszéd után következett Simó Ilonka talpraesett, nagy tanulmányra való ügyes előadása, melyben a „Bál után” című monológ mutatta be a közönségnek. Az elért szép sikert sikernek és tapsok jutalmasták. Szentén szépen sikerült a Bar t a Károly és Simó Gerő szavaltatás és a K a r d a Lajos monológia is. Nagy derültéssel keltett F e k e t e Desső előadása, ki Arany János „Családi kör” című költeményének első versét szavaltta el magyar, tót, német, zsidó kifejtésén. A műsor lejárta után tánc következett, mely reggel 5 óráig tartott. A négyesek 70 pár tánczolta. A zenét Korak Dávid sepsiszentgyörgyi népezenés zenekara szolgáltatta s ugy a műsor egyes pontjai között előadott hangverseny darabjaival, mint a tánc zenével nagy elismerést érdemelt ki. Egyetlen megjegyzésünk van, és ez az, hogy különösen a nagytermen igen hideg volt s a közönség téli felöltöke és nagy kendőke burkolozva élvezte végig a több, mint két óráig tartó műsort. A rendezőségnek figyelemsebbnek kellene lennie a közönséggel szemben.

— Hangversenyvel egybekötött táncestetély. A mint már lapunk első számában említettük, a helybeli agilis korcsolyázó egyesület folyó évi február hó 7-én a „Kossuth-szálló” nagytermében saját pénztársa javára hangversennyel egybekötött táncestetélyt rendez. A díjazás kiállított meghívókat már kibocsátották. A műsor kiváló gondnal és művészi érzéssel a következőképen összeállt: 1. Nyitány a Hanyady László című operából, zongorán előadja: dr. Kolonics Dénesné urn és Steiner Paula k. a. 2. Szavaltat dr. Nagy Bénián urn által. 3. Reissiger trió, előadja: Kornhaber Adolfn urn zongorán, Dományános Péter ur hegedűn, Nagy Gyula ur gordonkán. 4. Ária, Weber „Lüdvő vadász” című operájából, éneklí Loyzel Ivánka k. a. zongorán kíséri dr. Kolonics Dénesné urn. 5. Zongora szölv, játssa Kolonics Dénesné urn. 6. Kettős Bellini „Norma”-jából, előadja: Balló Gáborné urn és Loyzel Ivánka k. a., zongorán kíséri: dr. Kolonics Dénesné urn. Záróelőjáték. Az estély kezdete este 8 órákor. Helyárak: Oldalszékek és elősor: 3 kor., második sortól kezdve 2 kor., állóhely 1 kor., 60 fill., gyermek és tanulójeji 1 kor. Jegyek előre váltandók Savobla Testvérek könyvtárestkezésében. Felőfizetés-köt köszönettel fogad és nyugtatványoz a rendezőség, melynek élén Perjessy Mihály áll, mint elnök, tagjai sorában pedig ott látjuk városunk összes intelligens ifjú embereit. A gazdag műsor, mely kiváló élvezeteket igé a közönségnek párosulva a rendezőség buszásgával valószínlég akkora közönséget fog összegyűjteni, hogy ezen estély egyike lesz a farsang legnepe-rebb s egyzersmind legkiválóbb mulatóságainak.

— Hangverseny. K o s k t Dávid zongora f. hó 3-án este az Othon kávéházban hangversenyszert. A szebbnél szebb darabokat kisciny közönség hallgatta végig.

— Felővi visgák. A helybeli polgári leány iskolában a folyó tanév első felét beérő vizsgák Szabó Géza kir. tanfőlyősi elnök-lése mellett a múlt hó 29. és 30. napján tartattak meg a kivánalmaknak megfelelő eredményel. A vármegyei iskoláskézét a vizsgákban Bójtly Endre árvaszéki elnök képviselte.

— Tavasszias verőföny. Bár kétszer hullott a télén nem nagy mennyiségű hó a földre, még is 1888. óta oly tartós és erős hudegek nem voltak nálunk, mint most. — A 10—15 fokos száraz, hónélküllemi degek már november elejével beállottak a mi a deczember 6-iki jelentékeny hó esés után folyton fokozódott egész karácsony napig, a mikor a 26 fokot elérte. Enyhe idő csak január 1-től 13-ig volt, ez időben a hó nagyraest előford, de a 14-iki csakoly havasas után a hőmérséklet 25—28 fokra szállott alá s ez betartott egész a hó utolsó napjág. 29-re azonban megenyhült az idő, az óta a hó lassan olvados a tavasszias verőfönyt hirtelen a napsugár s a csontát fagyott földre; mindazon által bár jól esik ez a csalóka fény is a dermeztő hude-

gek után, mi még távol állunk a tavaszi fuvallomtól, melyre ez idén tekintve a tél zordóságát az időjárás tapasztalatok szerint korábban számíthatnánk.

— **Gyászrovat.** Lapunk múlt számában röviden megemlékeztünk csikszentléleki Szász Ákos székelykereszturi m. kir. járásbírói joggyűző haláláról. A szomorú esetről a család a következő jelentést adta ki:

Alattirtak maguk, úgy számos közeli és távoli rokon nevében a szív legmélyebb fájdalommal tudatják, hogy csikszentléleki Szász Ákos székelykereszturi m. kir. járásbírói joggyűző folyó 1903. évi január hó 24-én este 7 órakor, életének 29-ik, közhatalmi pályájának 7-ik évében, keresztényi tisztelettel viselt bosszuszasz szenvedés után megözönyt élt. Hűt telenét folyó évi január hó 27-én délelőtt 9 órakor helyezték a székelykereszturi róm. kath. temetőbe örök nyugalomra; lelkiért pedig a szentmise-áldozat Székelyudvarhelyen ugyanazon hó 28-án d. e. 9 órakor mutatták ki az Egkek Urának a Szent Ferenc-rendiek templomában. Az örök világozásáért fenyekedjék neki! Székelykereszturi, 1903. évi január hó 25-én Özevy Szász Ignácnál szül. Orbán Mária, mint édesanya. Baranyai Gyulánál szül. Szász Etelka, Szász Gyula, Szász Rezső, mint testvérei.

— **Gyászrovat.** Gyergyószentmiklósi Vádkár Lajos életének 70-ik évében, 32 évi holdog házassága s 2 évi özvegyeége után folyó évi január 28-án délután 3 1/2 órakor Sep-sziszentgyörgyön az Urban eszengesesen elhunyt. Földimarádányait f. évi január 30-án, a róm. kath. egyház szertartása szerinti beszélgetés után vasuton Gyergyószentmiklósról szállították s ott január 31-én délután 3 órakor az örmény kath. sírkertben temették el.

— **Társas estély.** A budapesti „Székely Kör” 1903. február hó 1-én, este 7 órakor műsorral egybekötött társas-estélyt zendezett köri helyiségében.

— **A tanítói oklevél értéke.** A közgazdasági bíróság egy felmerült eset alkalmából azt az elvi határozatot hozta, hogy a tisztviselő minősítés szempontjából a tanítóképzés elvégzését a főgymnasium, vagy realskola tanfolyamának befejezésével és az értekezési vizsga letételével egyenértékűnek kell tekinteni. A határozat hozatalára az a panasz adott alkalmat, melyet egy tanítónak városi penztárnokká történt választása ellen egyik vidéki város képviselőtestületének tagja intézett a bírósághoz. Már a jelölés elten tiltakozott az illető képviselőtestületi tag, s vár az illetékes vármegyei hatóság a választás ellen beadott felelkezéseben határozottan kimondotta, hogy a tanítói-oklevél egy közoktatási miniszteri rendelet alapján a gimnáziumi érettségivel egyenértékű s a tanítói-oklevél alapján jogosan választatot meg penztárnoknak, felsőbb forum elé vitte az ügyet, mely azonban a tanító javára a fennebbi értelemben döntött.

— **A hol nem szabad csokolózni.** A mi színholikus értelemben részint a tisztelt, részint a szeretet nyilvánításának és a szívbeli hüség megerősítésének kifejezője szokott lenni és a mit sok nagy költő s ezek között Anakreon és Horatius is dicsőítettek, a mi időnkben pedig Dóczy Lajos egy egész drámában tárgyalt, azt a mindent kritizáló amerikai jankek korlátok közé akarják szorítani, illetve megrendszabályozni. A mint New-Yorkból jelentik Minnesota államban a törvényhozása a napokban vette tárgyalás alá azt a törvényjavaslatot, mely a csokót csak akkor tartja megengedhetőnek, ha a csokolózni kívánók orvos által kiállított egészségi bizonyítvány birtokában vannak. A javaslat még azt is megtiltja az orvosoknak, hogy szívbetegeknek csokolózásra jogosító bizonyítványt adjanak. Hej pedig igen sok fiatal szívnek gyakran a csók az orvossága!

— **A tüdővész gyógyítása.** A napokban két oldalról közöltek a lapok szenzációs híreket. Arról van szó, hogy feltalálták már azt a szerumot, melyért egy amerikai nábob hét millió dollár rengeteg összeget tűzött ki jutalmul annak, ki a tüdővést, ezt az emberi életre legveszélyesebb betegséget sikeresen tudja gyógyítani. A hír források szerint az egyik feltaláló Tizzani tanár Rómában, a k szerumával eleinte állatokon kísérletezett azal az eredménytel, hogy a temperatura gyorsan alább szállott, a test súlyának csökkenése pedig megszűnt. Ebből a szerből szerinte emhereknél 15—30 köbceniméternyi adag elég volna, a mit asszistense Panicchi dr. meg is próbált és szép sikert ért el vele. Tizzoni egyelőre folytatja kísérleteit. Az olasz király a kísérletezés céljára hét lovat ajándékozott Tizzoninak. A másik feltaláló Marmorek dr. a párizsi Pasteur-intézet bakteriologusa, kinek készítménye — ugymondják — már biztos szer a tüdővész ellen. A tudós közelebből a francia akadémia elé terjeszti felfedezését. Eddig csak azért nem hozta nyilvánosságra kutatásának szenzációs eredményét, mert attól tartván, hogy a világ minden részéből megfogják rohanni az új szerumért, nem tudott volna elegendő mennyiséget adni az orvoságból. Néhány nap óta azonban Marmorek nagy számban immunitizált lovakat, úgy, hogy nemesekora óriási mennyiségű tüdővész szerumot fog a szenvedő emberek rendelkezésére bocsátani, ép most tavasszal, mikor

a gonosz betegség legnagyobb számban szokta magával ragadni áldozatait. Ezek a felfedezések ha csakugyan bevalának, az emberi találó-konosság egyik legzebb és legnagyobb diadala lesz.

— **Vasuti jegyek ellenőrzése.** A m. kir. államvasutak igazgatósága a menetjegyekkel történt számos visszaélések jövőben való meggátlására céljából új rendszabályt léptetett életbe. Érdekelte közegseit um: a kapusokat, a jegyvizsgáló kálauzókat és az ellenőrköt szigoruan utasította, hogy az utazási igazolványoknak és pedig úgy az egyszeri utazásra szóló, mint az időszakes, vagy állandó érvényesítő bíró (szabad-berlet stb.) jegyeknek előmutatását a várótermekbe, illetve a pályaudvarra való belépésnél és utközben a vonatokban mindenkiöl, kivétel nélkül és feltétlenül követeljük; továbbá elrendelte, hogy mindenkor megköveteljük azt, miszerint az utasok a pályaudvarok elhagyása előtt a további utazásra még érvényes utazóigazolványokat felmutassák és a további utazásra már nem érvényes igazolványukat a jegyszédőknek átadják. Együttal az utazó közönséget figyelmeztetik, hogy a menet igazolványt időszerűség és egyéb, menetjegy előkeresésével járó kellemtelenség kikerülése végett saját érdekében kéznél tartani és közegeiknél a menetjegyek előmutatására irányuló köteleességszerű felhívásnak ellenvetés nélkül megfelelni tartsak köteleességtüknek.

— **Két tűzelet egy hét alatt.** Mult január 27-én éjfélt után 1—2 óra között a Brezina Ferenc óris sütőháza kigyult és csak a kúnn portyázó rendörök éberségének tulajdonítható, hogy egy nagyobbabasú tűz nem keletkezett. Hasonlóan f. hó 2-án délután 1—2 óra között a templom-utczában a Suller Daniél és sa asztalos műhelye gyúlt ki és itt csak a esendőség gyors közbe lépése akadályozta meg a tűzvesz kiütését. Így is, úgy a tulajdonos, de különösen a lakók szenvedtek kárt; utóbbiak kárára elégett majdnem az összes műszer készlet. — Megemlítsre méltó, hogy Holló András szomszéd lakó a kútját is elzárta, hogy onnan az öltöszar vizet ne viles-szenek. A rendőség dolga lesz, hogy úgy tűzelet okozót, mint az ilyen nonkuramus szomodot a törvénynek szigorúval megismertesse. — A lakosság pedig már ezeken is okulhatna, azért is, mert a kár mellett a büntetés még érzékenyebben fogja érinteni a gondatlanokat.

— **Köszönetnyilvánítás.** Az 1903. január 24-én tartott iparos mulatság alkalmával a községi iskola részére beszerzendő „Harmónium”-ra felülfizettek: Kovács Mihály Pébános, Csizsér Pető, Sehtlümüller Antal, Szöcs István, Czukher Gergely 1—1 koronát, Deák Veri és Szász István 60—60 fillért, mi-ért a nemes ügy nevében, fogadják hálás köszönetünk.

— **Zártkörű Táncestély.** Csikozmáson folyó év febr. 7-én, szombaton a községi-háza nagytermében a bítkszádi első zenekar közreműködésével a „Nagykönyvtár” javára Zártkörű Tánc-Estélyt rendeztetik. Belépti díj: Semélytől 1 kor., családától 1 kor. 60 fill. Kezdeté este 7 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadjatnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

— **A világtörténetben egy kor van,** a melyet magyar királyok után neveznek: ez Maria Terézia és József császár kora, a felvilágosult abszolútizmus Európa keleti határára, a szép és hatalmas Habsburg-hercegné és fia, a felvilágosult modern császár után. József-re Franciaország volt azon államok közül, a melyeket bentzartott, a legnagyobb bátarsal. Széchenyi István megírta, hogy az oly roppant mű, mint a déli csatorna, XIV. Lajos hatalmának alkotása, méltán kéltette a császárban azt a gondolatot, hogy csak a korlátlan uralkodó hatalom munkálhat igazán a népek javára. — Nagy Erduik népszerűségét akkor már c-bökentette t-ribes gazdasági politikája és fukarsága. Mint Maria Terézia írta, a népek isteniek, sohasem láttak ily népszerű császárt. Legjobban egyszerűsége lepi meg őket, egyszerű ruhája, magaviselete, komolysága. Az egész világ ismerte nevét és erényeit s midőn anyja meghalt, felépítődött mind-nkinek szeme. Az öreg porosz király azt írta egy levelben: „Maria Terézia meghalt, a dolgok új rendje következik”. Erőrről korról szól a Nagy Képes Világtört. net most megjelent 175. füzeté. A 19 kötetes nagy munka szerkesztője: Marezáli Henrik, egyetemi tanár, ki egyuttal e kötet írója is. Egy-egy gazdagon illusztrált kötet ára díszes féldörkötésben 16 korona, füzetenként is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest, VIII., Üllői-ut 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés után, havi részletfizetésre is.

— **A pesti napló.** Magyarország legrégebb napilapja, mely ötvennegyedik évfolyamába lépett. A régi hagyományaihoz biven pártoktól függetlenül, mást, mint az ország érdekét nem ismerve, küzd a magyar alkotmány sártetésnégeért a nemzeti jogok kivásásáért, az ország érdekeinek istápolásáért, Bátor szókimondása a napi politikában és közedelünk minden terén, társadalmi, irodalmi, művészeti és közgasdasági kérdéseken a hazafias és művelt magyar közönség kedveltségévé tették az újságot. Munkátszái a legkiválóbb publicisták és írók, kiknek komoly, magvas és gazdag munkája mellé pompásan illeszkedik a vidám és hamar országászerte népszerűsítő vált Tarka Krónika. A lap irányásá és tartalmaá kívül barátainvá tette ol-

vasóit azokkal az irodalmi és művészeti jelentőségű díszmunkákkal, amelyeket hat éven át, évről évre előfizetőinek karácsonyi ajándékul adott: Madách „Ember tragédiája”, „Arany balladái” Zichy Mihály rajzaival, „Bank-ban-Album”, „Hímjy-Album” s a „Költök-Albama” után az idén országos feltűnést keltett „Zichy Mihály-Album”-val. A lap előfizetési ára egész évre 28 kor., félévre 14 kor., negyedévre 7 kor. Aki most legalább egy félévre előfizet s magát kötelezi, hogy egy további félévén át előfizető marad, míg a készlet tart megkapja a Zichy-Albumot. Az előfizetések a lap kiadó hivatalába, Budapest, VI., Andrásy-ut 27. sz. küldendők.

— **Kiadóhivatal üzenete.** L. J. 1903. évre szóló előfizetése ki van egyenlítve.

KÖZGAZDASÁG ÉS IPAR.

A gyümölcsfák ápolása télen.

Most, midőn minden gazdálkodónak elég ideje van, érdemes a gyümölcsfák törzsének tisztítására, a fák trágyázására és koronáinak kimetszésére is gondolni. Hogy szép, jó, egészséges és termékeny gyümölcsfákkal bírnunk, szükséges, hogy minden év őszén ezek körül nagyobb körben a talaj megásva legyen, hogy a gyökérszéhez levegő, nedvesség és tápanyag könnyebben hatolhasson.

Íly téli időben végzendő a fák koronáinak kimetszése, kitiisztása. A korona belsejéből minden, továbbá az egymást keresztező és az egymást dörzsölő ágak mind eltávolítandók ugyanarra, hogy a korona belseje világosság és levegő akadálytalanul behatolhasson; mert azon gyümölcsfák, melyek a korona belsejében nőnek, sohasem lesznek izletesekek, nem fejlődnek szépen ki és a korona külsőbb részeiben levő gyümölcsököttől sok tápanyagot vonnak el.

A koronának kimetszése (kitaliztása) fiatalabb fáknál minden második, idősebb fáknál azonban minden negyedik évben kellene történnie.

A korona kimetszése után a törzs és vastagabb ágak mohától és a régi felpatnított moha-tól, hékparó-vas és acélszalondony-kefével vagy más kemény érczenuő eszközzel megtisztítandók.

Hogy ha a fák törzsei az ősz folyamán nem lettek volna megszejjel hemázolva, akkor ezen munka most is végezhető, és pedig: fris sen oltott méz és marhatrágya, trágyával annyira begitandó fel, hogy az egy nagyobb részzel mázvalható legyen. Ezen bemázolás a fákra igen jó hatással van; a nyulakat a törzsek megrágásától távol tartja, a kártékony rovarkok a törzsön való tartózkodását meggátolja, elpuasztítja a kártékony rovarok álcáit, a fák sima héját kapnak ez által s a kora tavaszi kihajtást is visszatartja, mivel késői fa-gyoknál előnyösebb a későbbi kihajtás.

Ezek megtörténte után a törzskörül meg-lazított talajra terítsünk bármily trágyát, leg jobb azonban e célra a régi érett trágya szarvasmarhától.

Az így ápolott fák a tulajdonos örömeire mindig termékeny, egészséges és ellentálló állapotban maradnak.

Laptulajdonos:

GYÖRGYJAKAB ÖRÖKÖSE.

Sz. 107 - 903.

k. i.

Pályázati hirdetmény.

Csikszereda r. t. városban az adóhivatali penztárnoki valamint az ezzel egybekötött és egyidejileg szintén betöltendő városi házi és árvaszéki penztárnoki állás halál eset folytatán megítésedvén arra ezennel pályázatot hirdetek, s felhivom a kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy ez iránti pályázati körvényüket folyó évi márczius 7-én déli 12 óráig alattit polgármesteri hivatalhoz annál is inkább adják be, mivel a későbbben beérkezett pályázatok figyelembe nem vétetnek.

A penztárnoki állás javadalmazása évi 1000 kor. fizetés és 100 kor. lakbér.

Az a ki a választás alkalmával a penztárnoki állást elnyeri, köteles egy évi fizetésének kétszerezéséte kitevő biztosítékot letenni akár készpénzben akár óvadékképes érték papírban. Ha pedig nem rendelkeznek megválasztott, fent említett, biztosítékkal elfogadtatik az is, ha a megfelelő összegig, elfogadható, kezest állit maga helyett.

Csikszeredán, 1903. évi febr. 7-én.

Dr. Ujfalussy Jenő,

1—3

polgármester.

Sz. 1902 - 903.

ki.

Pályázati hirdetmény.

Csikmege felsőbű járásához tartozó Gyimeabűkk, gyimesfelső és közepők-községekből alakított gyimesi község-

ségügyi körben, Gyimeabűkk község szék-helylyel az orvosi állomás lemondás foly-tán feresedésbe jövén, annak betöltése végett ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen állomással 1200 korona évi fizetés, 80 kor. lakbér és mind kinevezendő csikgyimesi pályaorvosnak az Aj-nádtól Gyimesig terjedő 31.3 klm. hosszú vonalszakaszon a pályaorvosi teendők végzéseért évi 600 kor. tiszteltdij jár.

A községekkel és azok közigazgatási területen levő fűrésztelepnek tulajdonosaival egyezség útján megállapított látogatási látlet és bizonyítvány kiállítási díjakon kívül körorvos a védhímő oltásért és ujr-raoltásért az országos érvényűt díjakat felvásárolhatja és a bíróságok felhívására végzett szakértői működésekért a szabályszerű díjakat igényelheti, szék-helyén a halottkémlést és husezemlét a szabályszerű díjak mellett végezni a községeit havonkint kétszer beutazni tartozik. Közközségeinek szegényeit pedig ingyen köteles gyógykezelni. A magán látogatásokra fuvat követelhet. Felhivom mindazon orvosudorokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, miszerint az 1883. évi I. t.-cz. 9 § értelmében eddigi gyakorlatukat is igazoló okmányokkal felszerelt kérelmüket hozzám 1903. február 23-ig nyújt-sák be. A választás Gyimeabűkkben, 1903. február 28-án délután 2 órakor fog megtartatni

Csikszereda, 1903. január 28-án.

Fejér Sándor,

főszolgabíró.

1—3

M. kir. államvasutak Üzletvezetőség Kolozsvárt.

Sz. 425—III.

Pályázat.

A magyar királyi államvasutak Csikszereda állomásán berendezett vendégllői fizlet 1903. évi április hó 1-étől számítandó három évre bérbé adandó lévő, annak bérbeadása iránt ezennel pályázatot nyittatik.

Felhivatnak ennélfogva mindazok, kik nevezett állomási vendégllőt bérbé venni óhajtják, hogy a szabályszerűten felbé-lyezgett és bizonyítványokkal felszerelt ajánlatukat legkésőbb 1903. évi február hó 17-én déli 12 óráig külön lepecsételt és „ajánlat a Csikszere-da állomás vendéglő bérletére” megjegyzéssel ellátott borítékban a magy. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége általános osztályához (titkárság) címzeve kiildjék be.

Ajánlattevő köteles a kolozsvári fizletvezetőség gyűjtőpenztárnálánál 1903. évi február hó 16-ig bálnatpenz fejében 200 koronát készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban letétbe helyezni, vagy oda posta útján külön borítékban beklüdeni.

Az értékpapírok a budapesti vagy bcsai tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem régiebb, utolsó és a névértékét meg nem haladó napiárfolyam szerint számítatnak.

Készpénzben letett összeg után kammat nem fizettetik.

Az ajánlatban a letétel megtörténte hivatkozás teendő, de a letétről nyert elismervény nem melléklendő.

Az üzletvezetőség fenntartja magának azon jogot, hogy az ajánlat vesők közlül, függetlenül a felajánlott összeg magasságától belátásához képest szabadon választhasson.

A fenti feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkező ajánlatok, továbbá oly ajánlatok, melyek táviratilag tétettek s végre olyanok, melyekre az előírt bálnatpenz le nem tétetett, figyelembe vétetni nem fognak.

Ezen vendéglőre vonatkozó részletes feltételek a magy. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége III. osztályában tudhatók meg (E. M. K. E. palota II-ik emelet 33. ajtó) a melyekre nézve e helyen is megjegyztetik, hogy a III. osztályú ét- és egyuttal váróteremnek fűtésére és világítására szükséges anyag fele részben bérlőnek díjlanul lesz kiszol-gáltatva.

Végül megjegyeztük, hogy a vendéglőhöz az üzleti helyiségeken kívül a bérleti céljaira szolgáló két szoba és előszobából álló magán lakás is adatik.
Kelt Kolozsvár, 1903. január hó.

Az üzletvezetőség.

Árverési hirtetés.

A csikmadarasi román kath. templom tulajdonát képező „Terkő” („Tarkó”) nevű havas, az 1903-ik évre haszonbérbe adatik, a melynek árverése napjauk, az 1903-ik év február hó 15-ik napja tünteti ki. Az árverés délután két óraker kezdődik. Az árverezni szándékozők, az 1899-ik évi 1100 korona haszonbér 10%-át bánatpénzül előre letenni tartoznak. Az árverési feltételek, a csikmadarasi r. k. plebániai hivatalnál betekintheők.

Csikmadaras, 1903. jan. 26-án.

Id. Antal Albert, **Balló János,**
sz. gondnok. plob. elnök.

49-1903.
végrh. sz.ám.

Árverési hirtetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a csikszerecai kir. törvényszék 1900 évi 1704. számú végzése következtében Dr. Fejér Antal ügyvéd által képviselt csikszerecai k. pénztár javára Antal Albert és társai csikmadarasi ellen 4600 kor. a jár. erejéig 1900 évi október hó 5-én fogatott ki a kielégítési végrehajtás utján le foglalt és 1062 koronára becsült követező ingóságok u. m. Gégő István csikkarcsfalvi lakosnál lovak, szekerek széna és házi butorok nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek csikszerecai kir. járásbíróság 1902. évi V. 301.4 számú végzése folytán 4600 korona tökéltvétele, ennek 1899. évi október hó 17 napjától járó 6% os kamatai és eddig összesen 208 korona 28 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig végrehajtás szoruló Gégő István l. Karcsfalván levendő eszközéhez 1903. évi február hó 10-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kiütetik és ahhoz a venni szándékozők oly megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében közpénzűzés mellett, a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén, becsáron alól is el fogának adni.

Amennyiben az előverezendő ingóságokat mások is le és felöltögtették a szokás kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Csikszerecán, 1903. évi január hó 18-ik napján.

Ábrahám Murton,
kir. bírósági végrehajtó.

Sz. 14696 - 902.
ülkvi.

Árverési hirtetményi kivonat.

A csikszerecai kir. törvényszék mint telekkesnyvi hatóság közhírré teszi, hogy Csikszerecai takarékpénztár részvénytársaság végrehajtónak Bacsoni József gymes felsőlaki lakos végrehajtást szoruló elleni 188 korona tökéltvétele és járuléka iránti végrehajtási ügyében a csikszerecai kir. törvényszék területén lévő Csikszerepvi közég határán fekvő a csikszerepvi 1763. számú tjkben A 1. rend. 3489., 3490., 3491., 3492/1., 3491/2., 3374/2. hrszámu szántónak, belsőségnek és kaszálónak B1 és B4. szerint Bacsoni Józsefet illető 4,6. részére 872 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan járandóság az 1903. évi márczius hó 9-ik napján d. e. 9 óraker Csikszerepvi közég házána megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alól is eladni fog. Árverezni szándékozők tartoznak az ingatlanok becsárának 10%, a, 71 korona 90 fillért készpénzben vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatti kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elbolyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-zolgáltatni.

A kir. járásbíróság mint telkvi hatóság.

Csikszerecán, 1902. december hó 16-án.
Gecző Béla,
kir. tski bírő.

Sz. 10564 - 902.
ülkvi.

Hirtetmény.

Kászón Al- és Feltiz közég telekkesnyve birtokszabályozás következtében alakított és ezzel egyidőre azokra az ingatlanokra nézve,

melyekre az 1886. XXIX. az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t.-czikkek a tnyleges birtokos tulajdoniagnak bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. t.-czikben szabályozott eljárás a telekkesnyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan fogatottatott.

Ez azzal a felhívással tételik közzé, 1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t.-czik 16. és 17. §-ai alapján, ide érte e szakaszoknak az 1889. évi XXXVIII. t.-czik 5. és 6. §-aiban és az 1891. évi XVI. t.-cz. 15 §. a) pontjában foglalt kiegészítései is, valamint az 1889. XXXVIII. t.-cz. 7. §-a és az 1891. évi XVI. t.-cz. 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések, vagy az 1886. XXIX. t.-czik 22. §-a alapján történt tirlékek érvénytelenségét kimatathatják, e végből tirlési keresetüket hat hónap alatt vagyis 1903. évi szeptember hó 1-ső napjáig bezarólag a telekkesnyvi hatósághoz nyújták be, mert ezen meg nem hozszabható záros határidő eltelte után indított tirlési kereset annak a harmadik személynek a ki időközben nyilvánkesnyvi jogot szerzetthát-rányára nem szolgálat;

2. hogy mindazok, akik az 1886. évi XXIX. t.-czik 16. és 18. §-ainak eseteiben, ideérte az ntóbbi §-nak az 1889. évi XXXIX. t.-czik 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítései is — a tnyleges birtokos tulajdonjagának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, irásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis az 1903. évi szeptember hó 1-ső napjáig bezarólag a telekkesnyvi hatósághoz nyújták be, mert ezen meg nem hozszabható záros határidő eltelte után ellentmondásuk többé figyelembe vételni nem fog;

3. hogy mindazok, kik a telekkesnyv általakítása tárgyában tett intézkedések által, nem különben azok a kik az 1. és 2. pontban kórlírt eseteken kívül az 1892. XXIX. t.-cz. szerinti eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által éllíbt nyert nyilvánkesnyvi jurgákat bármely irányban sirtve vélik, ide érte azokat is, a kik a tulajdonjog arányának az 1889. évi XXXVIII. t.-czik 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényül ket a telekkesnyvi hatósághoz hat hónap alatt vagyis 1903. évi szeptember hó 1-ső napjáig bezarólag nyújták be, mert ezen meg nem hozszabható záros határidő eltelte után az általakításkor kórlíjt téves bevezetéséből származó harminemű igényeket jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíteltek, az említett bejegyzéseket pedig csak a tnyvény rendes útján és csak az időközben telekkesnyvi jogokat szerzet harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Egyttal figyelemzetnek azokra felek, a kik a bitelesító bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszerűs-mind egyszerű iratokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtának az eredetieket a telekkesnyvi hatóságnál átveteltek.

Csikszentmárton, 1902. évi december hó 17.
A kir. jbróság, mint tlkvi hatóság.

Dr. Szabó,
kir. aljbrő.

Szám 1022 - 902.

Árverési hirtetmény.

Alattirt közég előljáróság Nygyméltóságú földmívelési m. kir. miniszter urnak 36345/898. számú engedélye folytán Csikvármegyében fekvő Gyergyó-Kilyénfalva közég tulajdonát képező Gyergyó alsótölgyes határában ugynevezett „Borviz patak” völgyének katlan részében a „Borviz patak” baloldali 150 kat. hold területen található erdészetileg 36380 kor. 38 fillérre becsült 14 czmöl 36 czm. és azozifélül kereskedelemre alkalmas fenyőfa tömeget 4 (négy) év alatti kihasználás végett a legtöbbet ígérőknek nyilt árverésen eladja.

Az árverés megtartására 1903. február hó 9-ének délelőtti 9 órája tüntetik ki Gyergyókilyénfalva közég házához.

Kikiáltási ár 36380 kor. 38 fillér, melynek 10%-a bánatpénz gyanánt az árverezés megkezdése előtt letendő.

Az árverezés megkezdésének időpontjág a szabályszeretlen kiállított és 36380 korona bánatpénzrel ellátott irásbeli zárt ajánlatok is ez előljárósághoz beadhatók.

Utóajánlatok nem fogadtanak el.

Az árverés további feltételei az előljáróságnál hivatalos órák alatt betekintheők.

A közég előljárósága: Gyergyókilyénfalván, 1903. évi január 15-én.

Balázs Ferenc, **Zathureczky Bálint,**
bírő. 3-8 közejgzo.

Feladasi hirdetmény.

A Csikszentmiklós közég közbirtokosságának tulajdonát képező Csikszerepvi közég határában fekvő „Farkas” havas-erdőrézben a nagyméltóságú m. kir. földmívelésügyi m. kir. miniszter ur 67,316/902 sz. engedélye alapján 189 47 k. holdon 22,131 köbméterre becsült gőmbölytű fenyő haszonfa és 9432 köbméterre becsült fenyő és bíkk tűzifa folyó év február hó 14-ik napján d. e. 9 óraker Csikszentmiklós közég hivatalos házána nyilt azóbell árverésen becsáron alól is el fog adatni.

Az összes fatőmeg kikiáltási ára 41,718 korona, azaz: negyvenegyezer hétszáz-tizennyolcz koron.

Árverezni kívánók kötelesek a kikiáltási ár 10%-kát az árverés megkezdése előtt az árverezési bizottság elnökének kezébe letenni készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban.

A szóbeli árverés megkezdése előtt zárt irásbeli ajánlatok is elfogadtanak, melyekhez a kikiáltási ár 10%-ka készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban csatolándó.

Utóajánlatok nem fogadtanak el.

A részletes árverési és szerződési feltételek megtekintheők Csikszentmiklós községházánál és csikszerepvi m. kir. járási erdőgondnokság irodájában a hivatalos órák alatt.

Ezen árverezés a vevőre azonnal kötelezővé válik, míg az eladó közbirtokosságra csakis felsőbb jóváhagyás után válik kötelezővé.

Csikszentmiklós, 1903. évi január hó 15-ik napján.

Lázár Ferenc,
birt. elnök.

2 2
Sz. 6482 - 902. ki.

Pályázati hirdetmény.

Csikvármegye Kászón-alesiki járásában Tusnád és Verebes községekőll álló közejgzo körben Tusnád székhellyel rendezesített segédjegyzői és anyakönyvvezető helyettesi állás tisedésbe jón arra ezennel pályázatot hirdetek a felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni olajtják, hogy szabályszeretlen felszerelt kérvényeiket hozzánu folyó év február hó 11-én délután 4 óráig nyújták be, később érkező kérvények figyelembe nem vételnek.

Javadalmazása: államsegély az anyakönyvvezető-helyettesi teendőkért 400 kor. a községtől 200 korona, nőtlen egyén részére megfelelő lakás.

A k.-alesiki főszolgabíróság.

Csikszentmárton, 1903. január hó 16-án

Bartalis Agost,
főszolgabíró.

3 3

Mészköbánya

teljes felszereléssel Csikszentdomokoson szabadkézből eladó.

Levélbeli tudakozódások Dániel József jegyzőhöz címzendők Csikszentdomokosra 2-3

3 3

Egy 2 szoba, konyha, pincze és kamarából álló lakás nyári konyha, fűskamara és baromfi-állal, külön udvarral s befásított kerttel együtt

jutányos árban eladó.

Ezen lakás egészségi szempontból is igen alkalmas.
Hol megmondja e lap kiadóhivatala. 3-6

1884-béli Kisküküllő menti bor
20 hektóliter eladó **Jakab Lajos**-nál Csikszerecában. 2-10

Ingyen és bérmentvekap

mindenk egy kezelési könyvecskét, melyből bárki képes

legfinomabb Liköröket és Rumot

hideg uton minden készülek nélkül még a legkisebb mennyiségben is országszerte ismert arómáimmal előállítani.

WATTERICH A. 8-10
Budapest, VII., Dohány-utcsa 5. szá.

Sz. 9-903. kb.

Árverési hirtetmény.

Alulírt közég előljárósága által közhírré tételik, hogy Csikszentmiklós közég tulajdonát képező „Borda” nevű havas folyó évi február hó 8-án d. u. 2 óraker a közég házána nyilt árverésen 3 évre haszon bérbe fog adatni. Kikiáltási ár 700 kor, az árverési feltételek az előljáróságnál bármikor megtekintheők.

Csikszentmiklós, 1903. január hó 24-én.

Balog Imre,
k. bírő.

2-2

Árverési hirtetmény.

Alulírt közég előljárósága közhírré teszi, hogy Csikszentmiklós közég területén lévő összes vadászati jogát hat egymás után követező évre folyó évi márczius hó 4-én d. u. 2 órátol kezdődőleg Csikszentmiklós községházánál megtartandó nyilvános árverésen az érvényben lévő törvény és szabályrendelet értelmében haszonbérbe adja.

Kikiáltási ár 15 korona.

Az árverési feltételek a közejgzo irodában a hivatalos órák alatt megtekintheők.

Csikszentmiklós, 1903. évi január hó 15-én.

Lőrincz János, **Potyó Antal,**
2-3 k. jegyző. k. bírő.

2-3

Köhögés és rekedtség ellen nincs jobb a RETHY-feltű

pemetefű cukorkánál,
de vásárlásánál vigyázzunk és határozottan RETHY-feltűt kórjuk, mivel sok hasznatlan utánzata van. I doboz ára 60 fillér.
Csak RETHY-feltűt fogadjunk el!

Női gallérok, kabátok és dísztalapok!

Van szerencém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy üzletemet az

őszi és téli szezonra

njonnan rendeztem be és ezental is ép úgy, mint eddig, a legszolidabb áron fogom árucikkeimet árusítani, mert főelvem: kevés haszon mellett nagy forgalmat elérni.

A mélyen tisztelt közönség eddigi bizalmát jövőre is kérve, üzletemet jóindulatu pártfogásukba ajánlv, maradok késző szolgálatl

Székelyhidy Sándor
női és férfi divatüzlete (Csikszereca).
47-52

Üzletem a Huttar szállodával szemben!

Női és férfi divatüzlet

Egy jókarban levő varrógép olcsó áron eladó!

Hol? Megmondja e lap kiadóhivatala.

Minden alkalommal pártoljuk városunk iparát!

PORST FERENCZ

férfi- és női-czipész üzlete Csikszereadában (Piaczter)

Van szerencsém a n. é. közönség becses figyelmét felhívni

Czipész üzletemre.

Több éven át szerzett tapasztalatom és szakmában való gyakorlatomnál fogva azon helyzetben vagyok, hogy **jutányos árak mellett is csin és izlés tekintetében a külfölddel a versenyt felveszem.** Készíték a legjobb bőrökből mérték szerint:

uri-, női- és gyermek-czipőket

4-10 a legegyszerűbbtől a legdíszesebbig pontos időre.

Javításokat olcsón vállalok.

Értesítés.

Tisztelettel értesítem a vidéki fürdőző közönséget, hogy **Kézdivásárhelyen** a takarékpénztár tulajdonát képező **gőz- és kádfürdő,** mely kényelmesen van berendezve, két nagy medencével, egyik meleg, a másik langyos és egy kisebb, a mely tiszta hideg, továbbá meleg és hideg zuhanyokkal, a **gőzszoba** kitűnő, a hol illatos gőz van, belelegzésre nagyon kellemes, fodorka, boraminta és szikfűvirág vegyitékekből van előállítva, kényelmes **porcellán és cze ment kádak** szintén zuhanyokkal, a cze ment kádakba **kénmájat, gyógyfürdőnek is** lehet venni, a mely mindenféle **híftést, reumát, csuzt, kőszvényt** több fürdő vétele után meggyógyít.

A gőz- és kádfürdő **összesen szobái gőzfűtéssel** van berendezve.
A gőz- és kádfürdő minden héten **négyszer** van nyitva egész nap

Gőzfürdő napok:

Vasárnap egész nap uraknak d. e. 1 kor.	délután 60 fill.
Kedden nőknek „ „ 1 kor.	uraknak 60 fill.
Csütörtökön uraknak „ „ 1 kor.	nőknek 60 fill.
Szombaton uraknak „ „ 1 kor.	nőknek 60 fill.

Porcellán kád egész nap 1 kor.
Cze ment „ „ „ 70 fill.

Minden osztálynál **mannazírozás, tyuknem- és körömvágást** a legtökéletesebben végzem a t. fürdőző vendégeimnek.

A nagyérdemű fürdőző közönség számos látogatását kérem.
Kézdivásárhely, 1903. évi január hó. Tisztelettel

Vadon Bertalan,
fürdő-bérlő.

3-0

Legjobb a **SEBTAPASZ.**
dr. Forti-féle

Még eddig semmiféle tapasz nem érte el ennek a jó hatását!

Forti László eredeti gyártmánya.

Rendkívüli gyógy- és fájdalomcsillapító hatása mindenféle **sebeknél, égéseknél, daganatoknál** stb. Azonnal csillapítja a fájdalmat, oszlatja a daganatot és rögtön gyógyítja a sebet, a nélkül, hogy vágni kellene. A női omlógyulladásnál biztos eredménnyel alkalmaztatik. Ár 2 kor., kisebb 1 kor. és a legkisebb 70 fill. Kapható a gyárban Forti László Budapest, II. ker., Iskola-utca 24. szám és a főraktárban Budapesten. **Török József** gyógytárában, Király-utca 12., valamint Budapesten minden és vidéken a nevezetesebb gyógytárakban. Az eredeti dr. Forti-féle sebtapasz külön csomagolásán, mely F. L. betűvel van lepecsételve, az itt is látható védjegyet, sajátkezű aláírását a Budapesti kereskedelmi és iparkamara 6080.1899. sz. végzésével megerősítette.

A számtalan értéktelen és ártalmas utánzatok arra indítottak, miszerint az utánzó ellen a törvényes lépéseket megtegyém. A ki egy olyan tapaszt beküld, a mely főtli aláírással és védjeggyel ellátva nincs, jutalomban részesül, mert a tapaszhamisítókát folytonosan törvényileg üldözöm. 8-0

Szöllőy Zs.
Brassó, Kapu-utca 52.

Figyelemre méltó!

Van szerencsém tisztelettel értesíteni a nagyérdemű vevőközönséget, miszerint az őszi és téli szezonra utónnan és úlasan felszereltem raktáromat kész férfi és gyermek **öltönyökkel,** — a legfinomabb téli kabatokkal és köpönyökkel — férfi és fiú illetve gyerekek részére, valamint férfiak részére rövid bőrös kabátok is nagy választékban kaphatók.

Vannak továbbá raktáromon **dus választékban** különféle jó minőségű nagy kendők, különféle jó paplanok — madracok — ágy és asztalterítők, különféle jó minőségű lepedő és egyéb szükségletekhez **vásznak, oxfortok és tarka takács** — női **köntös kelmek**; van továbbá **dus választékban** mindenféle **fa- és vasbutor, mindenfajta divánok, képek, tükrök, ingaórák, gyerekkocsik** stb. valamint a legjobb gyártmányú különféle **varrógépek** mindenféle mesterember részére, valamint családihasználatra.

Mind ezen cikkekhez a lehető legolcsóbb árak és legelőnyösebb feltételek mellett havi részletfizetésre is eljárások. Ezek után tisztelettel kérem a nagybecsű vevő közönséget legyen teljes bizalommal irántam és szerezze nálam be esetleges szükségletét, mely teljes meglegedésére lesz részemről kiszolgálva.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve, maradok illő tisztelettel

Szöllőy Zs.
Brassó, Kapu-utca 52.

A selmeczbányai czipógyár

legjobbnek elismert téli czipői

bevásárlásra ajánlja

Budapesti raktárait:

Főüzlet:
VII., Károly-körút 19. szám.
Király-utca sarkán.

Fiókiüzletek:
IV., Kecskeméti-utca 8.
VII., Kerepesi-ut 32.
VIII., József-körút 73.

A R A K:		8-0	
Férfi czipők:		Női czipők:	
Jó és olcsó fajta, czugos	frt 3.50 kr.	Jó és olcsó fajta, czugos	frt 3.50 kr.
Jó és olcsó fajta, fűzős	" 4.-	Jó és olcsó fajta, fűzős	" 3.50
a legjobb fajta, dupla talpu, téli beléssel, fűzős vagy czugos	5.-	a legjobb fajta fűzős vagy gombos, téli beléssel	" 4.-
Vizmentes orosz lakk, téli beléssel, dupla talpu, czugos vagy legymászó	5.50	Vizmentes orosz lakk, fűzős vagy gombos, téli beléssel	" 4.50
posztó betétes proszlakk, vizmentes	5.50	Posztó orosz lakk, duplatalpu	" 4.-
lakk fűzős, elegáns	5.50	lakk fűzős vagy gombos	" 4.-
amerikai boxbőr, czugos vagy fűzős, téli beléssel	5.50	Amerikai boxbőr, fűzős vagy gombos, téli beléssel	" 4.50
Valódi Chevreaux minden kivitelben	6.-	Chevreaux minden kivitelben	" 5.-

Óriási nagy választék gyermek-czipőkben a legolcsóbb árak mellett. Vidéki rendelések a főüzlet útján pontosan eszközöltetnek. Meg nem felelő áruk készséggel kicseréltetnek.

Ferencz pálinka

(SÓSBORSZESZ) 9-0

Vértes gyógyszerész-féle

használatban a leghatásosabb. Feltétlen tisztasága következtében ugy **külső,** mint **belső** használatra mindenekelőtt **legjobb** alkalmas, különösen is a most annyira kedvelt gyűrömlőszerre (massage). Kitűnő sikerrel használtatik **csuzt, kőszvény, meghúlések** ellen, **bénulások, ficamoknál, gyulladások és kelesnél,** továbbá a **fejbőr erősítésére,** valamint a **száj tisztítására; belsőleg, gyomorgörcs, rosszullét, fejfájás** stb. ellen. Katonáknak, vadászoknak, turistáknak, leveghordóknak s általában sokat gyalogolóknak nélkülözhetetlen. — Valódi csak a mellékelt védjeggyel. Egy üveg 30 fillér, 1 és 2 korona. Kapható Csikszereadában: **Simon Jenő, Trohan József és Veress Elek** urnaknál; Csikszentmártonban: **Amira János** urnál; Csikszépvizen: **Fejér Miklós** urnál, általában ott, hol plakátok a fenti védjeggyel láthatók, valamint közvetlen

„VÉRTES L. SAS”-gyógyszertárában Lugoson.

A mai, Ostendei, Londoni és Párisi kiállításokon aranyéremmel, dískereaxttal és díszoklevéllel kitüntetve.

— Nyerges és kárpitos üzletemre —

Van szerencsém a nagyérdemű közönség figyelmét felhívni a **placz-utcában, SZOPOS BÉNI** házában levő minden igényeket kielégítőleg berendezett

Üzletemben minden e szakba vágó munkák elkészítését legnagyobb készséggel elvállalom és ezt csinos kivitelben olcsó ár mellett pontosan eszközölöm.

Raktáron tartok mindenféle ruganyos divánokat, mélyen leaszallított árkban, ugy, hogy itt mindenki beszerezheti szükségletét ép oly olcsó áron, mint bármely nagyobb városban. Továbbá kész **koosik** is raktáron vannak.

Végül a nagyérdemű közönség szives figyelmét felhívom azon körülményre, hogy **koocik,** valamint minden e szakba vágó munkák javítását elvállalom.

Magamat a n. é. közönség jóindulatu pártfogásába ajánlva, maradtam Kiváló tisztelettel **Bájer Ferencz,** nyerges és kárpitos

Csikszereada, placz-utcában.

8-10

T. Bájer Ferencz urnak Celkizerada. A mi az Öntől vásárolt koocit illeti, arról ezuttal adok véleményt és pedig olyat, a mely **székely hazai iparunknak valóban dicsőségére válik.** — Mindössze néhány hete, hogy Öntől a koocit megvettem, de e néhány hét alatt oly erős és mondhatni kritikus cenzurának volt kitéve, a mely azonos egy egész évi folytonos használattal, mert ezen nehány hét alatt számtalan rozsz, de nagyon rozsz, rögös, köves erdei és mezei utat összebarangoltam és a koosinak mondhatni semmi sérülése nem történt, pedig, ha történt volna, sem lenne csoda. — Továbbá eltekintve a koocit ezen jó tulajdonságaitól, cselészerei és helyes beosztásától; mondhatom, hogy csinra nézve is megállja a helyét, mert eddig még minden csakember elismeréssel volt a szolid és csinos munka iránt, mely ugy a vas, mint a fa és nyerges munkát illeti.

Tisztelettel Bodrogi Áron.